

Maš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

6. leto / številka 40

V Celovcu, dne 7. oktobra 1954

Cena 1 šilling

Koroški Slovenci - Marijin narod!

Marijanski kongres je bil mogočna marijanska manifestacija. Kot verska prireditelja je edinstvena v koroški zgodovini in tudi v zgodovini slovenskih katoličanov naše dežele. Udeležba, potek, uspeh, dajo prav tistim, ki so govorili v teh dneh o malem „fatimskem čudežu“ v koroškem deželnem mestu. Res je bilo, kot bi se fatimska Gospa rahlo nasmejala deželi in ljudstvu, nasmejljala tudi nam koroškim Slovencem. Morda je hotela nakazati skrivnost slehernega uspeha in tudi rasti, ki je skrita v žrtvi, doprinešeni v blagi misli za vzvišene vzore.

Kongres ne sme ostati zgolj zunanja manifestacija. Za vsakogar, ki mu je sledil z vernim, odprtim srcem, je nakazal možnosti in predpogoje nadaljnje rasti.

Verska poglobitev je slejkoprej prva nujnost. Tudi zadnji naš človek se bo moral v veliki dobi odločiti za Marijo ali proti njej, za Kristusa ali proti njemu. Iz notranje poglobitve mora katoliška zavest rasti v javnost in jo katoliško oblikovati: na cesti in v hiši, v šoli in doma, in delavnici in v uradu. Kongres je možnost duhovne poglobitve in notranjega zorenja našega ljudstva jasno potrdil.

Število slovenskih vernikov na kongresu cenimo na sedem tisoč. Celovška stolnica množice ni mogla zajeti. Trikrat so naši udeleženci oblegali veliko koncertno dvorano, da vidijo marijansko akademijo. Veličastno je bilo njihovo število, ko so se verniki iz cele škofije v nedeljo zgrnili okoli slavnostnega oltarja na razstavišču. Nadpastir sam je to čutil in je zato v stolnici v materinščini našega ljudstva govoril o Brezmadežni kot Pomočnici kristjanov. Še v slavnostno pridigo je vpletel stavke v slovenskem deželnem jeziku, hoteč tako tudi nakazati, kod je pot do kulturne enakopravnosti v deželi. Množično je bilo petje Marijinih pesmi, ko je iz tisočih grl donela slava Mariji v melodijah in besedilih obeh narodov v deželi.

Marijanska akademija v velikem koncertnem domu je na najprimernejši način dopolnjevala spored kongresa. Tudi iz te akademije se moramo učiti. Prizorov prelepega misterija „Brezmadežna“ ne bi mo-

„KOT RESNIČNI KATOLIČANI HOČEMO SODELOVATI PRI OZDRAVLJENJU NAŠEGA OSEBNEGA, DRUŽINSKEGA IN JAVNEGA ŽIVLJENJA.“

Na velesejmskem razstavišču se je k pontifikalni maši, ki jo je daroval krški nadpastir dr. Josef Köstner, zbralo nad 30.000 ljudi. (Foto: Zuber)

Pogled na razstavo Družbe sv. Mohorja v okviru razstav „Ziva Cerkev“ in „Marija v knjigi“. (Foto: V. Zaletel)

glo prikazati vsako ljudstvo. Nastopati je morala v tej veličastni igri, prikazujoči odločitev za Marijo ali proti njej v svetu angelov, mladina, ki je še neokužena po civilizaciji in strupu naših dni. Le notranje čista, nedolžna mladina je mogla podajati dejanja iz misterija, o katerih borno človeško srce le sluteč sanja in jim ne ve oblike in načina. Za ta misterij je bilo potrebno bolj notranje doživetje nastopajočih kakor pa oderski talenti in zunanji učinki. Potek akademije in njegov uspeh sta častno spričevalo tako prirediteljem kakor tudi nastopajoči dekliški in moški mladini. Tako je mladina sama pokazala, kako si želi tudi svoj bodoči kulturni razvoj in kako hoče uresničiti tudi svojo prosveto.

Odmevi iz kongresa segajo neposredno do 10. oktobra. To je v deželi dan, ki je merilo za to, kakšno je sožitje obeh narodov-sosedov. Nam katoliškim Slovencem, ki ljubimo svoj materin jezik in spoštujemo svojo narodno kulturo iz spoznanja, da je vsak narod božja stvar, je sleherni materializem smrt resničnega kulturnega idealizma. S kongresom je nakazana oblika mirnega sožitja v deželi. Čim bolj se izgradi in izpopolni nadnarodni značaj dežele iz idealizma katoliških src, tem bližje bomo bratstvu in dobri sosesčini slovenskega in nemškega ljudstva. Politiki bi k temu še dodali: in tem bližje smo tudi cilju evropske družine narodov. Jasno je, da tudi vprašanja sožitja ne bo mogoče drugače reševati kakor z obojestranskimi napori za poglobitev in poduhovljenje žitja in bitja v domovini. Besede vodilnih katoliških Nemcev pred slovenskimi verniki v vrsti kongresnih prireditelj potrdjujejo, da tudi v tem stremljenju nismo osamljeni.

Kongres je povedal svoje, njegova številna iznenadenja so zgovorna. Strah in malodušje, zagrenjenost in obup nad časom in prilikami in še nestrpnost in sovraštvo so sadovi plitvin in praznin. Pogum, jasen pogled naprej in vera v zmago idealizma nad temo je prvina katoliškega dela in življenja. Da smo spoznali in dojeli resnico, je najlepše darilo kongresnih dni. Marijino darilo vsem, ki se hočejo v njenem duhu boriti in žrtvovati za Kristusovo kraljestvo na zemlji.

Prizor iz misterija „Brezmadežna“.

(Foto: V. Zaletel)

Pevci združenih cerkvenih zborov. Na desni pevovodja č. g. prof. Mihelič.

(Foto: V. Zaletel)

Politični teden

Po svetu . . .

Dober mesec je minil, odkar je francoski parlament z majhno večino odklonil Evropsko obrambno pogodbo in v prvih ter naslednjih dneh se je zvil orkan časopisne graje nad Francoze: Grobokopi Evrope . . . črn dan za Evropo . . . itd. Takih naslovov bi se dalo navesti pol stani.

Londonska pogodba odgovarja sedanjemu evropskemu in svetovnemu političnemu položaju.

Pred mesecem, po neuspehu bruseljske konference smo zapisali, da se je končala tako naglo, kot da bi bilo vse domenjeno. Skoraj smo imeli prav. Ni bilo pokopavanja kake Evrope, kakor si je dovolil prenekateri časnikar strašiti svoje čitatelje, ker je bil slučajno v francoskem in ne v ruskem vojnem ujetništvu, pokopali so v resnici soglasno zastarelo Evropsko obrambno pogodbo, da so mogli najti mesto za boljše, kakršna odgovarja političnim potrebam demokratičnega Zapada današnjega časa.

Nedvomno: v prvotnem osnutku Evropske obrambne pogodbe je bila Nemčiji dana možnost — v okviru njene suverenosti — da bi smela izdelovati tudi atomsko orožje poleg bakteriološkega, raketnega itd. Zdaj so se Nemci slovesno temu odpovedali. Adenauerjev korak je v tem pogledu največja usluga Evropi. Atomske tovarne v Nemčiji, sredi Evrope in ob sovjetskih mejah bi ne jamčile za varnost v Evropi, temveč bi pomenile največjo in stalno skrito nevarnost. Največja in smrtna nevarnost pa bi bilo to za Nemce same, saj bi v prvih urah vojnega spopada bila atomska industrija v Evropi cilj osredotočenega napada iz vzhoda.

Polagoma bo tudi širša evropska javnost uvidela in razumela, da so tudi Francozi s svojo navidezno obstrukcijo Evropske obrambne zveze v resnici mnogo doprinesli k političnemu ravnotežju v zapadni Evropi, katera se je prav po uspehi londonski konferenci pošteno oddahnila. Zadovoljni so predvsem Nemci, ki so našli pot kot enakovredni prijatelji in zavezniki med svoje nedavne premagovalce. V Mendes France-u je Francija čez noč dobila državnika, ki je v najtežjih in najodgovornejših časih državno krmilo povedel iz slepe ulice in tega priznanja mu tudi francoski parlament ne bo mogel odreči. Pravzaprav so bile vse francoske zahteve in želje na londonski konferenci izpolnjene in bi vsako nadaljnje nerganje v francoskem parlamentu bilo več kot neumestno.

Zadovoljni so seveda tudi Amerikanci, ki žele miru in stabilnosti v Evropi, da se bodo mogli bolje posvetiti drugim političnim „bojiščem“ po svetu . . . Formozi itd.

Katere so osnovne točke londonskega sporazuma?

Z londonsko pogodbo je zapadna Evropa spet v ravnotežju, minila je doba, ko ni bilo mogoče vedeti, kaj bo z Nemčijo, ko so bile dnevno na dlani vse mogoče verzije. Zapad je z londonsko konferenco dal nad vse močan politični odgovor sovjetski diplomaciji, ki je z berlinsko in nedavno ženevsko konferenco dosegla velike uspehe. Danes je tudi v tem pogledu prišlo do ravnotežja. Trije zapadni državniki so bili botri nove Evrope: angleški zunanji minister Eden kot genjalni posrednik, nemški kancler dr. Adenauer in francoski predsednik Mendes-France. Velika igra se je končala z uspehom in tudi angel miru je zadovoljen. Demokratični Zapad je enotnejši, samozavestnejši in londonska določila ne vsebujejo ničesar izzivajočega za Sovjete in jim ne dajejo priložnosti za kakršnekoli diplomatske ali druge podvige. Zapadna Nemčija — 500.000 vojakov — toliko in še več jih že dolgo ima Vzhodna Nemčija, čeprav je po številu prebivalstva trikrat manjša.

Jasno pa je, da je z londonsko pogodbo vsaj za dogleddno dobo delitev celotne Nemčije dokončna in to dejstvo je pač senca, trpko dejstvo za nemški narod.

Glavne določbe londonske pogodbe:

Zapadna Nemčija je suverena država, prenehala je zasedba treh zapadnih sil USA, Vel. Britanije in Francije.

Vse zapadno-evropske države prejmejo medse Nemčijo kot enakopravno državo.

USA, Kanada in Vel. Britanija jamčijo za stanje v zapadni Evropi, kakršno je nastalo po londonski pogodbi. Kot potrdilo tega bo Vel. Britanija imela v zapadni Evropi v prihodnjih 50 letih štiri divizije vojaštva. S tem se je prvič v zgodovini Anglija

povezala z usodo svojih evropskih zaveznic.

Londonski pakt bo vnešen neposredno v okvir Atlantskega pakta, s tem je evropski Zapad postal vključno z Nemčijo člen velike obrambne verige zapadnega demokratičnega sveta. To je v zadoščenje predvsem Amerikancem.

Zapadno-nemška republika se obvezuje, da ne bo segla po nasilnih sredstvih, da bi skušala doseči združenje obeh Nemčij. — Ta obveza je mišljena na naslov Rusije in ugaja Francozom.

Zedinjenje Nemčije je možno samo na podlagi splošne mirovne pogodbe (obzir do Sovjetov, oz. upoštevanje dejanskega stanja). Zapadno-nemško republiko pa imajo države podpisnice londonskega sporazuma za edino pravno-politično zastopnico nemškega naroda. (Bonnška vlada in obe skupščini so bile izvoljene na svobodnih volitvah, česar o vzhodno-nemški vladi ni mogoče trditi).

Londonski sporazum je v bistvu dopolnilo Atlantskega pakta in 22. oktobra bo ta o njem razpravljaj. Gre zgolj za tehnične in formalne zadeve.

Dolgo reševano vprašanje gre h koncu: sporazum o Trstu

S podpisom balkanskega pakta je Jugoslavija mednarodno-politično mnogo pridobila. Varnost njenih meja jamčijo zdaj tudi njeni neposredni zavezniki. Podpis Turčije pa je bil odvisen od ameriškega pogoja: rešitev tržaškega vprašanja. Že takrat smo napisali, da balkanskega pakta ne bi bilo, če ne bi bila zagotovljena tudi rešitev tržaškega vprašanja. Takoj po sklenitvi Balkanske zveze so se vrstili obiski ameriških in

angleških diplomatov v Jugoslaviji. Zadnji je bil admiral lord Mountbatten, član angleške kraljevske rodbine, bil je verjetno najvišji in zaključni posrednik.

Mesto Trst dobi Italija

Za slovensko prebivalstvo v Trstu in tudi za dokajšen odstotek Italijanov nič razveseljivega. Svetovna politika velesil pa je seveda globalna.

. . . in pri nas v Avstriji

V Solnogradu, Zgornji in Nižji Avstriji se poostruje

volilni boj.

Tu na Koroškem sicer nismo neposredno prizadeti, vendar pluskajo valovi tudi ob nas. Na splošno volilni boj še ni tako oster, kot smo ga doživeli ob priliki državnoborskih volitev. Zanimivo pa je vsekakor, da opazovalci menijo, da sta se VdU in SPOe zblizali in da imata že neke tajne dogovore za skupne nastope po volitvah glede sestave deželnihi vlad in občinskih odborov. Za Solnograd so tozadevni sporazumi menda že gotovi.

Za Koroško

je bil najznačilnejši dogodek marijanski kongres. Vendar o tem dogodku skrajno liberalno in marksistično časopisje ni vedelo nič povedati. To se je v zameno krmilo od „odpadkov“ visokošolskih tednov, ki so bili prav te dni. Nikakor seveda važnosti teh tednov ne moremo prezreti, saj so razkrivali pridnost in znanje naših strokovnjakov na raznih znanstvenih poljih. „Napravite si zemljo podložno“, je božja beseda. Zato ima človeštvo ne le pravico, marveč celo dolžnost, da si s pomočjo znanosti podvrže zemljo in naravne sile po božjem navetu. Veda, znanost, polna napuha, brez Boga, pa ni v duhu preteklega kongresa.

Amerika in Anglija

Stališče dveh velesil k evropskemu vprašanju

Ameriški tisk živahno razlaga Dullesove izjave na londonski konferenci. Glavna misel v izjavi ameriškega zunanjega ministra je, da zavisi vsakršna ameriška obveznost do Evrope od volje evropskih narodov po združitvi in sodelovanju.

S svojo izjavo je potrdil, da Amerika še vedno upa v enotnost evropskih narodov, kakor je upala ves čas po drugi svetovni vojni.

„Zgodovina našega prizadevanja s svojimi pozitivnimi in negativnimi platmi po moji sodbi dovolj dokazuje, da se naša politika do Evrope ravna po njenih dejanjih in kakor nekaj barometer odgovarja evropskemu ozračju“, je rekel Dulles. „Če vlada ozračje enotnosti in sodelovanja, se kaže naša pomoč in podpora v vseh oblikah. Če pa zavladava ozračje sporov, neenotnosti, novih groženj z vojno, potem se pojavi pri nas težnja, da bi se umaknili iz Evrope.“

Zaradi tega načela so sprejele Združene države obveznost, da bodo pomagale pri evropski obnovi in podpirale atlantsko zavezništvo ter vojaško obrambo. Zveste temu načelu so tudi ponudile Evropski obrambni skupnosti jamstvo, da bodo ohranile svoje čete v Evropi. V tem pogledu pa je bilo ameriško upanje razočarano, ko je francoski parlament zavrnil pogodbo o Evropski obrambni skupnosti.

To načelo je ameriškega javnemu mnenju tudi merilo pri presoji londonske konference, na kateri so se zbrali predstavniki Britanije, Kanade, Francije, Zahodne Nemčije, Italije, držav Beneluksa, Velike Britanije in Združenih držav z namenom, da bi izpolnili praznino, ki je nastala z odklonitvijo Evropske obrambne skupnosti.

Vera in „ljudje“ z drugih svetov

Kako moderni teologi odgovarjajo na vprašanje, ali živijo „človeška bitja“ tudi na drugih planetih? Profesor Michael Schmaus v nemškem listu „Rheinische Post“ odgovarja na to vprašanje in trdi, da bi obstoj razumskih bitij izven območja naše zemlje nikakor ne mogel biti v nasprotju s katoliško vero in da je pač znanstvenikom prepuščeno, da ugotovijo, ali taka bitja res obstojajo ali ne. Sv. pismo nikjer ne omenja kaj podobnega in v evangeliju ni nikjer mesta, ki bi se moglo nanašati na vprašanje, ali ni morda Kristus tudi Odršenik „ljudi“ z drugih svetov. Lahko, pravi prof. Schmaus, da bi tem bitjem Bog sploh ne dal nadnaravnega cilja in da je njihov namen le samoohranjevanje.

Edenova izjava na londonski konferenci

Ves angleški tisk komentira Dullesovo in posebno še Edenovo izjavo o britanski povezanosti s celinsko evropsko obrambo in jo odobrava. „TIMES“ piše v uvodniku z naslovom „Vodstvo je tu“:

„Skoro enako važno kot vsebina Edenove izjave na londonski konferenci je bilo to, kako jo je podal. Ta resnično velikanski korak, ki ga je sklenila napraviti britanska vlada, bi si bili lahko prihranili za pozneje pri pogajanjih. Lahko bi ga ponudili v zadnjem trenutku z namenom, da bi rešili konferenco. Namesto tega pa je ameriški zunanji minister že po prvem dnevu razgovorov, ki so jih nedvomno vsi imeli samo za uvode, včeraj jasno in odkrito prikazal stališče svoje države in britanski zunanji minister mu je takoj sledil z odločno ponudbo. Tako je bilo dano vodstvo Evrope.“

Toda vsebina je seveda še vedno najvažnejša. Ponudba Velike Britanije, da obdrži na evropski celine dejansko silo štirih divizij in taktično letalsko silo — ali takšno, ki bi jo imel vrhovni zavezniški poveljnik v Evropi za enakovredno po bojni vrednosti — bi morala biti zadostno jamstvo, ki naj bi upravičeno pomirilo francoske bojazni. Minister Eden je obljubo še bolj podkrepil s svojo izjavo, da Britanija ne bo umaknila teh sil v nasprotju z željami držav bruseljske pogodbe, ki bodo morale zdaj odločiti, ko jim je znano naše stališče. S to svojo izjavo je napravila Britanija odločilen korak preko Rokavskega preliva in naznanila svoj namen, da misli ostati tam. Kot je dejal Eden, je „britanska zgodovina predvsem otočna zgodovina“. Vlada je zdaj priznala, da je nujno tudi evropska.“

Naše gospodarstvo

se je dvignilo, o tem smo že ponovno pisali. Pretekli teden so listi prinesli še posebne podatke o Koroški. Prav na vseh poljih — le kmetijstva ne omenjajo — so zvišali proizvodnjo, zaposlili več ljudi in dosegli velike uspehe predvsem v izvozu. Za zimo zdaj posebno skrbijo v obliki načrtov. Tako je delavska zveza

predala vladi poseben predlog, da bi podjetjem, ki pozimi zapostujejo stavbene delavce, izplačevali nekako doklado. Vendar so se zastopniki OeVP temu protivili, češ da bi s tem tratili denar na neproduktiven način in da je za poživitev dela v zimski sezoni dovolj poskrbljeno z določbami za ureditev dela v dobi slabega vremena.

Cene lesu

so se zadnje čase dvigale. Zato so posebno domači potrošniki lesa (celulozne tovarne i. dr.) zagnali krik. Končno so zadevo obravnavali na vladni seji, kjer so sklenili zavreti izvoz okroglega lesa. S tem upajo, da bodo cene ustalile, ker bo zaradi zmanjšanja izvoza povpraševanje za lesom manjše. Na drugi strani pa so — kar kmete ne bo posebno veselilo — dovolili uvoz velike množine svinj, da bodo tako na tem področju cene držali nizko.

Znižali so carino

za uvožene avtomobile. Od prvega oktobra naprej, je treba plačati 20 odst. carine od uvožene vrednosti, kar bo precej manj kot do sedaj, ko se je carina plačevala od kile teže. Predvsem računajo s tem, da bodo rabljeni avtomobili zelo poceni. Tako so nekateri izračunali, da bo stal rabljen „Volkswagen“ s popolnoma popravljenim motorjem le 15.000.— do 18.000.— šilingov. Nekdo je dejal, da ob takim razvoju na cesti ne bo več prostora.

Zopet strašijo na nočnem nebu leteci krožniki.

Po vsej Evropi jih vidijo. Verodostojno je menda posebno poročilo iz Zgornje Avstrije, kjer sta jih opazila dva orožnika. Pri Podravljah jih je opazil upokojenec Jožef Rudl, ki je pravil, da je videl ob 4.30 zjutraj 6 žarečih plošč na nebu, ki so se premikale. Kljub vsem resnim in neresnim opazovanjem pa še nihče točno ne ve, kaj so ti pojavi. Eni trdijo celo, da so stratosferna letala, ki prihajajo od ljudi na drugih zvezdah, drugi da so rakete, neznano novo orožje Sovjetov ali Američanov, tretji zopet pravijo, da je vse skupaj iluzija in prevara.

Lepo vreme

za jesen so nam bili napovedovali znanstveniki. Vendar se zadnje tedne vreme na napoved ni oziralo. V Alpah, posebno na italijanski strani, so divjali snežni viharji. Vsekakor za naše kraje še za naprej napovedujejo sončno prvo polovico oktobra. Zima pa bo menda ostra.

Ljudje upravičeno dvomijo spričo izkušenj z vremensko napovedjo. Pravijo, da poizkusi z atomsko bombo vplivajo na podnebje in da je ves ta problem še premalo raziskan, da bi mogli metereologi točno dognati, kje so vzroki, ki jim račune vedno zmešajo.

Obvestilo

Vsem, ki bi se radi kot begunci preselili v Združene države:

Kot znano, je preselitev v USA zdaj težja kot je bila pred nekaj leti. Zastopniki v USA pa bodo kljub temu vse poskusili, da bi se vsaj nekateri od tistih, ki čakajo na preselitev, mogli naseliti v Združenih državah. Da bodo mogli z akcijo začeti, je potrebno, da dobijo podatke:

1. Ime in naslov.
2. Rojstne in družinske podatke.
3. Dan in vzrok bega preko meje, kakor so ga navedli, ko so prišli.
4. Ali so se prijavili izseljenskim oblastem, slov. zastopnikom, kdaj in kje.
5. Poklicne in delovne sposobnosti.
6. Znanje tujih jezikov.
7. Kakšne načrte in želje imajo glede preselitve in življenja v tujini.

V poštev pridejo stari begunci, ki prvič niso mogli ali ne hoteli odpotovati. Dalje pridejo v poštev posebno begunci, ki so pribežali iz Jugoslavije po letu 1948.

Med prosilci so mišljeni v prvi vrsti Slovenci. A morejo se prigrasiti tudi interese iz Hrvaškega naroda, ako nimajo drugih pomočnikov.

Kdor se zanima za preselitev, naj zbere potrebne podatke in naj se, če stanuje v okolici Celovca ali na južnem Koroškem, prijavi v Karitativni pisarni, Viktringer Ring 26, Celovec. Prijaviti se je treba v dveh tednih.

Frane Ksaver Meško

K 80 - LETNICI

Dne 28. oktobra 1954 bo obhajal 80-letnico rojstva naš slovenski pesnik in pripovednik starejše generacije, Franc Ksaver Meško. V skromni gorski vasi, v Selah pri Slovenjgradcu živi mož poštenjak, pesnik in duhovnik, narodnjak, ki pozna človeško dušo kakor malokateri, ki je preživel viharje obeh svetovnih vojn in ki že nad pol stoletja Bogu vdano opravlja svoje poslanstvo. Malo je slovenskih pesnikov, ki so dosegli tako lepo starost.

DIJAŠKA LETA

Rodil se je Meško 28. oktobra 1874 v Ključarevcih pri Sv. Tomažu nad Ormožem kot četrti otrok kmeta Antona in Marije roj. Obran. Ljudsko šolo je obiskoval pri Sv. Tomažu, četrti razred nemške šole pa v Ptuj, kjer je dovršil gimnazijo (1886-1894). Ptujsko narodno življenje, zgodovinski spomini in narodni boji so močno vplivali nanj. Prav tedaj (1891) je začela izhajati v Celju Hribarjeva „Domovina“ in naslednje leto dijaška „Vesna“, pri katerih je začel literarno sodelovati. Ta čas je spoznal Aškerc kot kaplana pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah. Po maturi 1894 se je odločil za bogoslovje v Mariboru. V semenišču je sodeloval v listu „Lipica“. Tedaj je bil že sredi literarnega dela — sodeloval je pri Ljubljanskem Zvonu —, zato se je čutil v Mariboru utesnjena in po tretjem letniku je začel misliti, da bi odšel k benediktincem v St. Pavel; med tem pa je bil leta 1897 sprejet v celovško bogoslovje, kjer se je čutil svobodnejšega. Tudi tu je sodeloval pri semeniškem listu „Bratoljub“ in društvu „Slomšek“. Pisal je takrat tudi za Slovensko Matico in Mohorjevo družbo.

POT DUHOVNIKA

Novo mašo je pel 7. avgusta 1898 in odšel na prvo službeno mesto v Škocijan pri Klopinskiem jezeru. Kot kaplan v Žabnicah je bil v maju in juniju 1900 tudi zakristan na Višarjah. Od jeseni 1900 do februarja je bil župni upravitelj v Kneži (Gnesau) nad Trgom (Feldkirchen). Od tod je šel za župnega upravitelja v Grebiniški kloster pri Velikovcu in 1. maja 1901 k St. Danielu nad Prevaljami (inštaliran 1902), tu je oskrboval tudi ekspozituro na Strojni. Zaradi pretežke službe in bolehnosti je dobil leta 1906 župnijo Marija na Zilji pri Beljaku. Med prvo vojno so ga pozimi 1916, obdolžili veleizdaje in zaprli. Ko so ga izpustili, ni smel dalj časa na Ziljo. Ob prevratu 1918 so se težke narodne razmere še bolj poostriale in ker se ni več čutil varnega, je 5. 2. 1919 zbežal preko Karavank. Po plebiscitu je živel deloma v Leonišču v Ljubljani, deloma na Brezjah, nato pa je bil za kaplana v Dra Vogradu. Od 1. avgusta 1921 ima župnijo Sele pri Slovenjgradcu. Njegovo 50-letnico

so l. 1924 slovesno praznovali v Ljubljani, Mariboru, Celju in Ptuj.

MESKOVO SLOVSTVENO DELO

Meškovo slovstveno delo se začne na prelomu našega leposlovja iz realizma in naturalizma v simbolizem. Pisati je začel že kot tretješolec v Ptuj, ko je za Mohorjevo družbo napisal povest „Starši in sin“ (objavljeno 1908). V Celju se je mnogo učil ob domačih in svetovnih pisateljih, zlasti pri romantikih (v „Obiskih“ 118-9 navaja Shakespearea in Scotta, Byrona, Sienkiewicza, Puškina, Lermontova in druge). V bogoslovju se je obrnil k realistom, zlasti Turgenjevu in Tolstemu. Na prve njegove pesmi v „Vesni“ pod pseudonimom Jaroslav, Ahasver, so vplivali predvsem domači pesniki, zgledi in narodna pesem. Pri „Vesni“ je sodeloval v vseh treh letnikih in v nji z drugimi dijaški podpisal (z izmišljenim imenom) izjavo proti Mahniču.

Kot podlistkar v „Domovini“ je najprej prevajal iz nemščine, izvorne listke pa je pisal 1894-5 pod imeni Aleksander Orlov, Franz Aleksander Meško, Aleksander M. Orlov. Med temi listki je najznačilnejša abiturientska refleksija, ljubezen do domovine, kjer s pesniškim zanosom načenja osnovo svojega pesniškega dela: „V dnevih nesreče in bede, v dnevih, ko mi tare dušo obup, si mi edina podpora, edina tolažba ti, ljubezen do svete naše domovine.“

TUDI PESNIK

Leta 1895 je Ljubljanski Zvon objavil prve Meškove pesmi pod pseudonimom Carmen, v naslednjih letih pa si je Meško v pesmih privzel še imeni Dolenc in Erik. Najznačilnejši med temi pesmimi je ciklus „Ob Klopinskiem jezeru“ (LZ 1900), v katerem se zelo približuje impresionistični liriki tedanje „moderne“. Sledijo mu „Klic z narodne meje“ (7 sonetov) in sonet: „Poslanica O. Župančiču“ — (LZ 1910), nato pa je začel pisati roman „Kam plovemo?“ (1897). — V tem romanu je zbral vtise iz svoje mladosti v Ptuj, Celju in Ormožu ter v naturalistični tehniki in z idealistično rešitvijo podal podobo slovenskega malomeščanstva. Delo je zbudilo takrat veliko pozornost. Naslednje leto, 1898, je objavil v LZ krajšo prozo pod pseudonimom Karel Senčar in Osamellec (črtice „Moj prijatelj“). Poleg pesmi so izšle tudi otroške črtice, kakor „Petelin in gosak“ (1900), Polčanov Cencek

(1902) in moderne ljudske pripovedke.

Dogodek v Meškovih spisih se večkrat ne razvija epično, temveč zgolj psihološko, postavljen je v tragično občutje sveta — svetobolje. Snov zajema največ iz kmetijskega in malomestnega življenja a posebno značilne so njegove podobe iz dijaškega in delavske-

ga stanu. Odtod se je Meško obrnil v svojo lastno preteklost in sedanost. Prve take izpovedi so lirske črtice „Iz mojega dnevnika“ — 1900; zadnja med njimi „Življenja večerna molitev“ se preljuje v rodoljubno prošnjo, naj bi bila njegova dela izraz ljubezni do domovine, do trpečega človeštva in do Boga. Leta 1904 je izšla zbirka „Ob tihih večerih“ in 1906 „Mir božji“, izmed katerih je prva vrh Meškovega pesniškega in pripovednega dela. Najobširnejše njegovo delo je roman v dveh delih „Na poljani“ (1907, 1928 v Mariboru). Leta 1903 je dovršil dramo „Na smrt obsojeni“, mrko sliko iz narodnih bojev na Koroškem. Sledile so: „Pomladanska meditacija“, „Meditacija ob nevihti“ (1909), „Meditacija malih in tep-tanih“ (1910), „Legenda o Sv. Frančišku“ (1917), „Marija Magdalena“ (1929). Iz te dobe so tudi mladinske pripovedke in črtice „Mladim srcem“ (1911), „Volk spokornik“ (1922), „Našim malim“ (1925), „Mladini“ (1927). Vzgojne mladinske članke, črtice, spomine in pesmi je od leta 1910 dalje več let priobčeval v „Zori“ in „Mentorju“.

Več literarnih in kulturnih člankov pojasnjuje pisateljske stike in razmere do znamenitejših slovenskih osebnosti, n. pr. Simon Gregorčič (1907), „Moj prvi učitelj“ (1907), Anton Medved (1911), A. Aškerc (1915).

MESKO V SVETU

Izmed slovenskih pisateljev je Meško poleg Iv. Cankarja najbolj prodril v svet, saj so njegova dela prevedena v malo-ruščino (1900), v češčino (1902), švedščino (1910), nemščino (1918), angleščino (1927). Največ je čeških in slovaških prevodov. H. S.

OD MEVI

Stopil sem v vlak, da bi odpotoval proti jugu.

V oddelku je sedela mlada gospa s sinčkom. Obilica njene prtljage je pričala, da se za dalj časa seli iz dosedanega bivališča. Z dveletnim dečkom je imela mati ves čas opravka, ko ga je zadrževala, da ji ni ušel predaleč. Skobacal ji je v naročje in govoril in vpraševal, zakaj to, zakaj ono. Videti pa je bilo, da je dobro vzgojen, kljub svoji živahnosti je ubogal mater na prvo besedo.

Dobri otrok je nas potnike zblížal. Kar sam od sebe je ponudil zavojček čokoladnih bonbončkov moji spremljevalki in nato meni. Potem se je prikupljivo stisnil k njej in jo ogovoril „nena“ (=teta), nato pa še mene „bači“ (=stric). Povedal nama je, da mu je ime Christiano. Materine oči so stalno počivale na sinčku in materinska sreča je sijala iz njih. Mati je s sinčkom govorila madžarsko, znala pa je tudi nemško in italijansko. Pripovedovala nama je, da je že dva dni na poti, da prihaja iz Budimpešte in se pelje v Turin. Mož da ji pride do Milana naproti. V novi domovini se bo otrok privadil materinega jezika. Videla sva pa, da je očetovo hrepenenje po sinčku in ženi družino združilo že v Benetkah. Tako daleč jima je prihitel naproti. —

Oj ti ljubi Christiano, Christiano po imenu in mišljenju! Kmalu boš govoril tudi italijansko kakor tvoji starši, morda pomalem še kak drug jezik. Oče in mati vesta, čim več jezikov bo sinko znal, toliko več bo veljal. Imata več vpogleda po svetu.

Kako omejeni pa so pri nas marsikje starši, ki imajo slovenski jezik za manjvreden, ga celo sovražijo in ne marajo, da bi se ga otrok zmladega naučil v domači hiši. Govorijo z njim le nemško, pa kako spakodrano! Nasprotujejo pouku slovenščine v šoli. Njih obzorje ne sega preko domačih dolin. Zgodovina kaže in pametni Nemci sami priznavajo, da Romani in Germani v Evropi propadajo, slovanski narodi pa se množe in krepijo, ker so npravstveno zdravi. Preboleli bodo tudi bolezen komunizma.

EDINSTVENO LITURGIČNO SLAVJE

Na velikem ameriškem evharističnem marijanskem kongresu vzhodnih obredov, ki bo od 22. do 24. oktobra v Filadelfiji, bodo imeli ameriški katoličani priliko prisostvovati edinstvenemu liturgičnemu slavju.

Na velikem stadionu bodo visoki verski predstavniki vzhodnih obredov hkrati opravljali sv. daritev v devetih različnih obredih. Od teh je sedem bizantinskih, in to: melhitske, ukrajinske, romunske, ruske, rutenske, slovaške in madžarske Cerkev. Kongresa se bodo udeležili najvišji predstavniki teh Cerkev, pa tudi mnogi visoki katoliški prelati.

FRAN ERJAVEC, PARIZ:

KOROŠKI SLOVENC

(8. nadaljevanje)

VII.

SLOVENSKA KARANTANIJA POD FRANKI

Pomožni škof Oswald je cerkveno organizacijo v Karantaniji tako uredil in utrdil, da se je hotel celo osamostojiti od Salzburga. Glede na to ga je nadškof odstavil, ne da bi mu imenoval naslednika (pojavi se se potem salzburski pomožni škofje za karantanske Slovence vnovič šele po l. 873. in je znanih do l. 930. še pet). Da se Oswaldova namera za ustanovitev samostojne karantanske škofije ni posrečila, je bilo za Slovence z narodnega vidika nedvomno največja škoda, kajti ako bi se bila v Karantaniji že tedaj razvila samostojna škofija, bi imela ta seveda v večji ali manjši meri slovenski značaj in bi tvorila tudi močno oviro poznejšemu ponemčevanju. Nobenega dvoma pa ni, da so se morali salzburski misijonarji pri širjenju krščanstva med Slovenci že od vsega početka posluževati tudi slovenskega jezika, ker bi drugače pač ničesar ne opravili. Iz tega so se ravno v Karantaniji rodili tudi prvi začetki slovenskega pismenstva, to so znameniti „Brižinski spomeniki“, o katerih bomo pa govorili še pozneje.

Glede cerkvenih razmer na oglejskem področju Karantanije nam ni znanega iz te dobe skoro ničesar, vendar je prav verjetno, da so tudi tu že v tem stoletju nastale župnije Dobrla ves, Kapla v Rožu, Rožek, Marija na Zilji in še nekatere druge.

VIII.

KONEC SLOVENSKE SAMOUPRAVE

Karel Veliki je vladal Frankom skoro pol stoletja in ustvaril svojemu narodu ogromen in dobro urejen imperij, segajoč od Pirenejev na španski meji do slavonskih ravnin. L. 814. je pa ta največji vladar srednjega veka umrl in nasledil ga je njegov sin Ludovik Pobožni. Ta je bil slabši majhnih sposobnosti in le orodje v rokah samovoljnih in sebičnih velikašev in upravnikov pokrajin.

Furlanski krajin, ki je segala — kakor smo že slišali

— od Furlanije do Slavonije, je v tej dobi načeloval prefekt Kadalaj. Ker je bil to krut človek, se je proti njemu pri cesarju pritožil knez Hrvatskega Posavja, Ljudevit, toda zaman. Radi tega se je Ljudevit že l. 819 očitno uprl in potolkel tudi prvo vojsko, ki so jo poslali Franki proti njemu. Ta uspeh mu je vlil seveda še večjega poguma. Pridobil je za upor tudi Slovence ter velik del Srbov in zasnoval že tedaj ustvaritev nekake svobodne jugoslovanske države, ki bi segala od Alp do osrčja Balkana.

Čeprav so uživali Slovenci tudi pod Franki še veliko samoupravo, je bila njihova želja po polni neodvisnosti od Nemcev vendarle tako močna, da so se tudi oni pridružili Ljudevitovemu uporu, ki je povzročil mogočnim Frankom hude poveljave. L. 820 so morali poslati nad Ljudevita kar tri armade, od katerih je prodirala ena iz Italije čez Kras proti Hrvatski, druga pa preko slovenske Karantanije. Prvi so se ustavili Slovenci na Krasu in zelo zavrli njeno prodiranje, a drugo so karantanski Slovenci celo trikrat odbili. Ogronni frankovski premoči se je končno seveda posrečilo pretolči se na Hrvatsko, vendar jim ni uspelo streti Ljudevitove sile, zlasti ker so se jim za hrbtom vnovič uprli tudi Slovenci. Morali so se vrniti in na povratku še enkrat pokoriti obsavske in karantanske Slovence. Enako brezuspešen je ostal frankovski vojni pohod proti Ljudevitu in njegovim zaveznikom tudi l. 821. O dogodkih l. 822 nimamo dovolj zanesljivih poročil, toda vse kaže tako, da je Ljudevitov upor zlomila bolj ljubosumnost nekaterih drugih hrvatskih knezov kot pa frankovsko orožje. Ljudevit je moral zbežati najprej k dalmatinskim Srbom, a naslednje leto ga je hrvatski knez Ljudemisl — najbrž dogovorno s Franki — po zvijači umoril in Franki so lahko zopet zasedli vse hrvatske in še nekaj srbskih pokrajin. Tako je predvsem radi notranjih razprtij propadla prva misel ustvaritve velike in popolnoma samostojne jugoslovanske države, ki se je bila snovala že pred enajstimi stoletji.

Ta veliki, a ponesrečeni Ljudevitov jugoslovanski upor proti frankovski nadoblasti je imel pa usodne posledice tudi za karantanske Slovence. Ker so se bili tudi ti pridružili Ljudevitovemu uporu, jim Franki očitno niso več zaupali in so zato tudi ukiniteli njih samoupravo, ki so jo bili uživali tudi v teku dotedanjih 80 let frankovske

nadoblasti (bolj ali manj samostojno državno življenje slovenskih Karantancev je trajalo skupno torej približno 200 let). Podrobnosti o tem nam sicer tudi niso znane, toda dejstvo je, da je bil spredaj omenjeni Etgar poslednji karantanski knez slovenskega rodu in odslej so postavljali Franki na čelo dežele svoje lastne prefekte in grofe. Eden takih je bil v Karantaniji že sredi IX. stol. neki Pašo. Mnogim upornikom so bila zaplenjena tudi njih posestva in nanje so začeli Franki naseljevati prve Nemce, poveljčini z Bavarskega. Razen tega so karantanski Slovenci odslej tudi prenehali tvoriti poseben političen narod, kajti ta je stopal sedaj čisto v ozadje, a kot političen činitelj je ostalo le še ozemlje. Tedanje listine pišejo namreč še nadalje o „Sloveniji“ in o „Karantaniji“, torej le še o pokrajini, ne pa več o narodu, ki je tam prebival. Karantanija je pa postala le še ena izmed mnogih frankovskih pokrajin.

IX.

RAZDELJEVANJE IN PRVO PONEMČEVANJE SLOVENSKEGA OZEMLJA

Ljudevitov upor in pa bolgarska nevarnost, ki je začela že par let zatem groziti južnovzhodnim frankovskim mejam, sta povzročila tudi upravno preuredbo vsega frankovskega ozemlja med Furlanijo in Panonijo. Mesto dotlej enotne Furlanske krajine so bile ustanovljene sedaj štiri, in sicer: Furlanija v ožjem pomenu besede, Istra, grofija ob Savi ali „Posavska krajina“ (prednica poznejše Kranjske) in Spodnja Panonija. Podobno so razdelili tudi dotedanjo Vzhodno krajino. Iz te je bila oblikovana ob Donavi Vzhodna krajina v ožjem pomenu, vzhodno od te do Rabe je nastala Zgornja Panonija, ostalo ozemlje, to je poznejša Koroška, skoro vsa poznejša Zgornja Štajerska in večina Srednje Štajerske so pa tvorile Karantanijo. Tako je bilo torej l. 828 razdeljeno slovensko ozemlje kar na 7 frankovskih krajin, izmed katerih je pa ostala za Slovence, poleg Posavske krajine, še vendarle tudi nadalje najvažnejša Karantanija kot največja in radi svoje že dvestoletne politične tradicije. Iz vojaških obrambnih razlogov so bile pa navadno vse frankovske vzhodne krajine povezane še v višjo edinico, ki ji je stal na čelu poseben frankovski prefekt.

CELOVEC

Vsako nedeljo in praznik je v stari bogoslovni cerkvi v Priesterhausgasse nedeljska služba božja ob pol 9. uri.

Dne 28. septembra je postavil direktor deželne vlade Newole v imenu deželnega glavarja — dr. Marka — za novega okrajnega glavarja Celovca in mu izročil vodstvo uprave političnega okraja.

Dne 7. oktobra bodo pregledovali na policijski direkciji na St. Rupprechter Strasse št. 3 ukradena kolesa. Vsak, komur je bilo ukradeno kolo, naj bi se oglasil od 8. do 12. ure na policijski direkciji.

SLOVENSKA MARIJANSKA AKADEMIJA V RADIU

Opozorjamo vse poslušalce radia, da bo v soboto, 9. oktobra od 9. do 10. ure v radiu oddaja slovenske marijanske akademije, predvsem petje združenih cerkvenih zborov in prizori iz igre „Brezmadežna“. Tako bodo lahko tudi tisti, ki se akademije niso mogli udeležiti, vsaj deloma slišali, kako smo v pesmi in igri počastili Brezmadežno.

Odpri sree, odpri roke!

Naš pevec L i m b a r s k i se iskreno zahvaljuje vsem plemenitim dobrotnikom, ki so mu doslej kaj darovali.

V skrbi pred zimo zopet trka na usmiljena srca. Živi v leseni baraki nekega taborišča v gorskem kraju, kjer traja trda zima pol leta. Revez nima tople obleke in primerne hrane, kakršno potrebuje bolan človek na stara leta. V sili se obrača na svoje koroške prijatelje za pomoč, katero tako občutno potrebuje. Zadovoljen je z vsakim, tudi z najmanjšim darilom; večni Dobrotnik pa bo darovalcem naklonil obilo sreče, ki je doma tam, kjer so dobra dela.

Darove sprejema uredništvo našega lista v Celovcu.

Važno za posestnike motornih koles in avtomobilov

Finančno zvezno ministrstvo opozarja vse one osebe, ki bodo na novo zaprosile po 1. oktobru t. l. za dovoljenje motornega vozila, da brez poziva finančnega urada, torej sami od sebe preskrbijo belo davčno karto za motorna vozila (Weiße Kraftfahrzeugsteuerkarte — Lager Nr. 448) in da ne pozabijo na koleke (Stempelmarken) pri plačevanju davka za motorna vozila.

Sive davčne karte, katere so bile do sedaj v prometu bodo imele veljavo še do konca meseca za tistega, ki je davek že plačal. Ko poteče rok za veljavo sive davčne karte, si mora vsak, ki je dolžan plačevati omenjeni davek, preskrbeti belo davčno karto in ravno tako plačevati davek. Baje bo treba sedaj plačevati davek za motorna vozila za vsak mesec vnaprej, ne pa na leto. Opozorjamo na pojasnila, ki so na beli davčni karti.

Davčne karte lahko dobite na finančnih uradih in v trafikah brezplačno. Tam so tudi tabele, iz katerih je razvidno, koliko morate plačati davka za motorna vozila. Če pa hočete motorno kolo ali avtomobil odjaviti, je treba oddati davčno karto za motorna vozila na krajevnem prometnem uradu.

Kakor je znano, bodo izdelali nov zakon za vozače motornih vozil, ki bo najbrž z novim letom stopil v veljavo. Kakšen bo zakon, si še niso čisto na jasnem, na vsak način pa bo bolj strog kot sedanji.

PLIBERK

Vsej bližnji in širši okolici je gostilna Breznik v Pliberku dobro znana. Predvsem v zadnjem času, ko je dobila gostilna Breznik še kavarno, jo prav radi obiščejo tudi tujci in letoviščarji.

Da bo za Breznikovo mammo sedaj na stara leta malo lažje, se je sin Štefan opogumil in pripeljal mlado gospodinjico Marijo Lutnik iz Klopinja, katero si je izbral za svojo življenjsko družico, na svoj dom v Pliberk.

Nedelja, dne 26. septembra, je bila za Breznikovo družino velik in lep dan. Pred poročni oltar sta zakonca stopila v Skocijano, kjer je opravil poročne obrede preč. g. župnik Koglek. Po cerkveni slovesnosti so se vsi v hotelu „Obir“ prav dobro imeli. Slavje je še posebej povzdignilo domače petje.

SV. HEMA NAD GLOBASNICO

Rozalsko žegnanje, katerega se že vnaprej veseli Srednja Podjuna, je za nami. Obisk

Pri nas na Koroškem

na gori sv. Heme je bil letos slabši kot druga leta, ker je zjutraj precej deževalo in tako je odvrnilo slabo vreme romarje iz bolj oddaljenih krajev. Vsi pa, ki se držimo stare navade in romamo vsako leto na hrib sv. Heme in Rozalije, smo se zbrali tudi letos. Naš trud je bil poplačan s tem, da je kmalu prisijalo sonce in smo imeli lepo vreme. Dopoldne smo imeli cerkveno slovesnost z več sv. mašami in pridigami, opoldne pa nas je presenetila globaška mladina z lepo kulturno prireditvijo.

DOBRLA VAS

Po daljši, težki boleznii je dne 14. septembra umrla sprevidena s sv. zakramenti v 60. letu trgovka gospa Margareta P a a r. Pogreba se je udeležilo veliko število faranov, kar dokazuje priljubljenost rajne. Pogrebne obrede sta opravila preč. g. dekan Aleš Zechner in č. g. kaplan Rudi Safran.

ST. PETER PRI GRABSTAJNU

Prihodnjo nedeljo, dne 10. oktobra, bomo pri nas slovesno blagoslavljali nove zvonove. Ob 8. uri gremo po zvonove na železniško postajo Grabstajni, ob 9. uri bo slovesna sv. maša, blagoslovitev zvonov pa ob 10. uri. Sodelovali bodo: moški zbor, cerkveni pevski zbor, gasilci in godba.

ZITARA VAS

Zadnjo nedeljo se je pri nas pripetila smrtna nesreča. Zvečer sta se peljala na motornem kolesu Adolf Weratschnig in Jožef Wutte na cesti iz Zitare vasi proti Miklavčevu. Kakih 200 metrov pred glavno cesto, ki pride iz Dobrle vasi, sta zadela po cesti idočega zidarskega polirja Matevža Hrena, da je padel in dobil tako močne notranje poškodbe, da je bil na mestu mrtev. Vozača na motornem kolesu sta dobila več ran in pretres možganov; odpeljali so ju takoj v deželno bolnico v Celovec.

BELJAK

Zadnjo soboto popoldne je na glavnem kolodvoru skočil s tira osebnii vlak iz Lienca. Smrtnih žrtev ni bilo, pač pa je zadobilo pet oseb, ki so bile v prvem vagonu, lažje poškodbe.

ST. JAKOB V ROŽU

V soboto, dne 2. oktobra, je izbruhnil v St. Petru v kajži, ki pripada peku Jožefu Schuster, ogenj in uničil vso poslopje. Gasilci niso mogli poseči vmes, ker je primanjkovalo vode.

UDMAT — DRAVČE

Na podravljski semenj, t. j. prvo nedeljo meseca septembra, se je na poti od božje službe smrtno ponesrečila 70-letna vedno zdrava in živahna hišna pomočnica

Nova izkopavanja na Magdalenski gori

Ob koncu meseca septembra sta priredila deželni muzej za Koroško in zgodovinsko društvo kakor vsako leto za novinarje na Magdalenski gori tiskovno konferenco, katere so se udeležili vsi zastopniki v Celovcu izhajajočih časopisov.

Vodja deželnega muzeja, dvorni svetnik dr. M o r o, se je v svojem pozdravnem govoru zahvalil univ. profesorju dr. Eggerju in vsem njegovim sodelavcem: gospe prof. Kenner, ing. Dolenz-u, dr. Vetter-ju in grofu Khevenhüllerju za njihovo neutrudno in marljivo delo na tem zgodovinskem kraju, ki uživa svetovni sloves.

Magdalenska gora ni velik pojem samo za mednarodni strokovni svet, ampak tudi za mednarodni potniški promet. Ta zgodovinska tla je obiskalo letos poleti 8.000 obiskovalcev. Nova cesta iz Willersdorf-a do mesta izkopavanja je že gotova in je lepša kot stara cesta preko Pischeldorf-a. Cesta je razmeroma poceni. Dolga je 7,8 km, široka 9 m, treba je bilo prepeljati 80 tisoč kub. metrov materiala. Stala je 720.000 šilingov in je bila narejena v 23 delavnih dneh. Prihodnje leto nameravajo cesto še asfaltirati.

O delu zadnje dobe je govoril univerzitetni profesor dr. Rudolf E g g e r. Najvažnejše delo je bilo konzerviranje kopalnih naprav, kopalnišč in varovalna dela nad reprezentančno hišo. Tu so našli celo vrsto zanimivih prazgodovinskih orodij, ki so stara kakih 2000 let. Med drugimi so našli

Marija Urschitz iz Kleč. Neprevidoma je zadel v njo nek mlad fant s svojim kolesom. Zdravniško oskrbljena in previdena je po dveh urah umrla. Veliko število vernikov jo je spremljalo na njeni zadnji poti na podravljsko pokopališče. Naj v miru spi!

Po vseh vaseh so pozidali nemalo novih hiš, zlasti ob glavni prometni cesti Celovec — Beljak. Posebno veliko jih je zraslo ob gozdnih robovih. To je dokaz človeške narave, da hoče biti vsaj kar se tiče stanovanja samostojna, neodvisna. Okrog vsake hišice vidiš tudi primeren manjši ali večji vrt in sadovnjak. Da bi bile vse te družine pod svojo streho v vsem vedno srečne!

Žetev je pri nas letos zaradi neprestanega deževja bolj srednja. Med žitaricami je najbolj uspela pšenica. Sadja je ponekod kljub slani ob cvetju še kar precej, ponekod bolj malo, po drugih krajih pa skoraj nič. Sena in otave je izredno veliko, medu pa doma nič. Le čebelarji, ki so spravili svoje panje na poznejše medeča pasišča, so pridelali ne le za bečele, temveč tudi zase in svoje družine nekaj strdi. Ajde je bilo letos zaradi pozne žetve v našem okolišu še manj sejane kakor druga leta. Sirk (koruza) bo pa vsled pozne saditve in bolj hladnega vremena letos le težko prav dozorel.

Skočidolska ljudska šola ima letos 150 učencev. Mnogo otrok obiskuje šole v Beljaku in v Vrbi. Za vse razrede je predviden tudi pouk v slovenščini s pomočjo nove šolske knjige.

Kmetijska šola v Podravljah je skoro že dozdiana.

PEŠČE — ŠENTJUR

„Dal kratke smrtnikom si dnove — določil teh jim broj skopó, odmeril meje jim gotove — ki ne prestopi jih nikdo“ (Job-Gregorčič). Ta svetopisemska resnica velja tudi za po dolgi boleznii prezgodaj umrlega posestnika Lojza Petriča, pd. Lorenca v Peščah iz strmske fare, katerega je dne 22. 9. spremljala ogromna množica mož in žena na njegovi zadnji poti na visoko ležeče šentjursko pokopališče, kjer je našel svoj zadnji počitek v grobu svoje matere, ki je umrla pred 18 leti, in poleg groba svojega očeta. Ker je bil rajni od leta 1942 do 1945 izseljen, se je njegovega pogreba udeležilo lepo število nekdanjih izseljencev-sotrpinov iz vseh delov slovenske Koroške.

Devetindvajset let je pridno in umno gospodaril na grudi svojih blagih staršev. Marsikaj je v tem času preuredil in izboljšal. Rajni je bil brat č. g. župnika Janka

razne modele za ulivanje bron, vzhodno od templja pa sledove velikih stavb. V kotu nekega velikega prostora so odkrili 40 različnih orodij iz kamna, nadalje svetilko iz bronastega. Vsa tla pa so preoblečena s svinčenimi ostanki. Raziskovalcem in znanstvenikom se dozdeva, da je letos najdene prostore uničil požar.

V zvezi s tiskovno konferenco na Magdalenski gori je major Kohla poročal tudi o drugih poizkusnih izkopavanjih, ki se poleg izkopavanja na Magdalenski gori, vršijo po Koroškem. Arheolog je omenil prazgodovinsko pokopališče v Drevljah v Ziljski dolini, ki izvira iz srednje halštatske dobe.

To pokopališče je 1 km dolgo in vsebuje številne manjše in velike grobove, do 25 metrov dolžine in 7 metrov višine. Grobovi so pokriti s čistim belim gramozom.

Nadaljna izkopavanja so se vršila pod vodstvom majorja Kohla še na Višinjah (Wallerberg) pri Rudi, v Labodski dolini in na Gračarci pri Klopinskem jezeru. Na vseh teh krajih so našli številne keramične črepinje in kovinske predmete, ki izvirajo iz halštatske dobe in segajo celo v dobo Rimljanov.

Večjih izkopavanj na omenjenih krajih še ne vodijo, ker posvečajo znanstveniki vsa sredstva raziskavi naselbine na Magdalenski gori, o kateri še danes ne vemo, kako se je imenovala in samo lahko domnevamo, da je bila N o r e a.

A. S.

Petriča, ki živi sedaj v misijonišču Vernberg. Za svojim možem, ki je bil star šele 53 let, žaluje žena in 7 otrok, z brati, sestrami in drugimi sorodniki. Ob grobu mu je govoril v slovo domači g. župnik, ki je posebno poudarjal njegovo umno gospodarstvo, njegovo vzorno zakonsko življenje in vzgledno družinsko urejenost ter tudi njegovo popolno udanost v božjo voljo.

Dolgo je bolehal. Zdravilstvo je za ohranitev njegovega življenja storilo vse potrebno, končno še prevoz od doma v beljaško bolnico. Moči pa so že preveč oslabele, tako da je nastopil tam konec. Mirno je umrl previden s tolažili sv. vere. Zdravniško mnenje je bilo, da si je najbrž nalezil kal bolezni že v izgnanstvu. Tudi g. Gröblacher, predsednik Izeljeniške zveze, je v svojem govoru ob grobu med drugim omenil, da večina izseljencev zbolijo in umre v srednjih letih. „Pozabiti,“ je dejal „ne moremo, a odpustili smo vse nam v onih letih storjene krivice.“ Lipški osmeročlanski pevski zbor pod vodstvom g. organista Šlaperja je ob hiši žalosti in ob grobu zapel dve ganljivi vsem navzočim v srce segajoči žalostinki.

Rajni Lojze Petrič je bil izseljen s svojo ženo in vso družino. Kakšna skrb je morala biti to zanj v hladni in izgnancem nenaklonjeni tujini. A tudi tej nalogi je postal s težkim delom kos po tovarnah Nemčije, pri katerem so ga podpirali njegovi doraščajoči otroci, ob koncu svetovne vojne je mogel pripeljati svojo osemčlansko družino spet zdravo domov. Ko so zavezniki izseljence osvobodili si je kupil tam ob Renu konja z vozom, da so lažje prispeli v svojo domovino. Koliko vztrajnosti, ljubezni in požrtvovalnosti je bilo za vse to treba. Slava mu!

Hoover Alfa-pralni stroji,

šivalni stroji, kolesa raznih znamk in namoestni deli, mlinci, drobilniki, posnemalniki, molzni stroji in vsi ostali kmetijski in gospodarski stroji najceneje pri

Johan Lomšek
ŠT. LIPŠ, Post EBERNDORF

GOZDANJE

Letos smo imeli tudi pri nas škofijsko vizitacijo, in sicer zadnjo nedeljo in zadnji ponedeljek meseca septembra.

Točno ob pol štirih je dospel krški nadpastir, katerega je spremljal njegov tajnik, na trg pred cerkvijo na Gozdanjah. Vsa fara ga je tam pričakovala. S stolpa sta v hladnem vzhodnem vetru veselo plapolali papeška in avstrijska zastava. S topiči, zvonovi in godbo so farani pozdravili svojega višjega pastirja, deklice pa so trosile cvetlice in deklamirale v slovenskem in nemškem jeziku. Nato je spregovoril krajevni g. župnik dostojanstveno dobrodošlico v obeh jezikih. Prezvizišnega škofa so pozdravili tudi g. nadučitelj v imenu šolske mladine, g. župan v imenu gorske gozdanjske občine in dva moža v imenu farnega odbora in farnega sveta; škof se je vsem lepo zahvalil in vzbudil vernike k molitvi.

Ko smo prišli v cerkev, je krajevni veroučitelj v škofovi navzočnosti šolsko mladino izpraševal krščanski nauk; škof je šolarje zelo pohvalil in jih blagoslovil. Nato je podelil 36 birmancem zakrament sv. birne. Škof je pregledal tudi vso cerkev ter cerkveno opravilo in farni urad za okusno obnovljenim župniščem. Zaslišal je tudi farni svet in cerkveni odbor. Cerkevni pevski zbor je pa med tem nenavadno lepo prepeval. Ko so bili vsi obredi in vizitacija končani, je prevzvišeni ob zvonjenju novih zvonov zapustil našo faro.

Škof imajo sedaj eno breme manj, farani pa eno dolžnost in nalogo več! Vso srečo in dobro voljo pri izvajanju.

VERNBERG

Že drugič so delavci letos pri izkopavanju zemlje za nove hišne kleti naleteli na človeška okostja. Prvikrat ob Dragničah ob Dravi, pred kratkim pa v Goričah. Strokovnjaki sodijo, da izvirajo ta možka okostja iz Napoleonovih časov okoli leta 1800.

Najbrž so to kosti avstrijskih ali francoskih vojakov, ki so padli v onih vojnah v tej občini pri umikanju Avstrijcev. Te padle vojake so pokopali kar na licu mesta. Ni namreč izključeno, da bodo našli morda še kosti drugih padlih vojakov. Orožništvo je najdene kosti prineslo pokopat na skočidolsko pokopališče.

je tako priljubljen — ker zmeraj kaj novega*) prinese

* Razen 3 kuharic
receptov König spet nove
receptov slikaničnih receptov!

VTISI S KONGRESA

V soboto so od vseh strani prihajali v Celovec Marijini častilci. Slovenci smo se zbrali po prihodu opoldanskih vlakov v stolnici, kjer nas je z glavnega oltarja že pozdravljala fatimska Marija. Ves marijanski kongres je bil namreč v znamenju njenega brezmadežnega Srca.

SLOVESNOST V STOLNICI

V napolnjeni ogromni stolnici smo najprej poslušali govor našega nadpastirja. Z domačo besedo nam je spregovoril o Mariji, o našem razmerju do nje in nas vzpodbujal k vztrajnosti v dobrem, za kar nas je tako zelo prosila Mati božja v Fatimi. Tudi drugi del nagovora v nemščini je vseboval isto misel: ljubezen do naše nebeške Kraljice, ki je pribežališče grešnikov in pomoč kristjanov.

Po nagovoru je Prezvizišeni izpostavil Najsvetejše, duhovniki pa so začeli peti lavretanske litanije. Mogočno in navdušeno odpevanje je pričelo o naših čustvih do Marije. Po litanijah smo se s skupno posvetilno molitvijo izročili v varstvo Marijinemu Srcu. Po blagoslovu je zadonela Mariji še naša iskrena prošnja pesem:

Marija, skoz življenje voditi srečno znaš, ti pelji skoz trpljenje življenja čolnici naš. Ti krmi hiti v valovih, ti brani ga v vetrovih, Marija, giti na pomoč!

MARIJANSKA AKADEMIJA

Iz stolnice se je pisana reka ljudi razlila po prostoru pred cerkvijo. Lepo je bilo videti množico mladine, žena in mož, pomešanih z našimi duhovniki in redovnicami. Izobraženci in preprosti kmetje, fantje in dekleta, Rož, Podjuna in Zila so se pozdravljali pred stolnico in se veselili lepega slavlja, ki so ga doživljali. Mladina je pričela ubirati pot v smeri koncertnega doma, kajti ob 1/23. uri je bila napovedana že prva prireditev marijanske akademije. Starejši pa so imeli med tem časom priliko ogledati si pod vodstvom duhovnikov nabožne razstave na razstavnem prostoru.

Akademija je bila skrbno pripravljena in res harmonija ne samo raznih umetnosti ampak tudi harmonija sodelavcev, in — kar je največ — odsev naših src, ki so bila vsa prežeta ljubezni do Marije. Koncertna dvorana je v svoji umetniški dovršenosti dajala primeren okvir marijanski proslavi. Prireditve se je pričela s preludijem, ki ga je na veličastnih orglah igral prof. Anton Nagel iz št. Jakoba. V imenu kongresnega odbora je dr. Vinko Zwitter pozdravil Prezvizišene ter druge predstavnike cerkvene in javnega življenja. Njegov pozdrav

pa je veljal tudi vsem ostalim navzočim, ki so s svojo udeležbo izpričali zvestobo Mariji in Kristusu Kralju.

DIJAKI SO NASTOPILI

Pozdravu je sledila zborna deklamacija dijakov iz Marijanišča. Svojo mladost in svoja mlada stremjenja so izročili deviški Materi in njenemu božjemu Sinu.

ZDRUŽENI CERKVENI ZBORI

Po nastopu dijakov so pričeli prihajati na oder pevci združenih cerkvenih zborov. Čez 100 pevcev, članov pevskih zborov v Pliberku, Šmihelu, na Obirskem in v Selah, je dovršeno zapelo dve Marijini pesmi: Cigaretto „Ave, tisočkrat ave“ in Kimovčev „Tiho sonce plava“.

Petje je zajelo vsakogar. Vsi smo zaslužili skrivnost glasbe in njeno moč tudi na cerkvenem področju. Č. g. prof. Silvo Mihelič je z večšo roko vodil pevce in nam posređoval s svojimi pevci izbran pevski užitek. Marija bo gotovo bogato poplačala vse žrtve, ki jih je ta nastop zahteval.

„BREZMADEŽNA“

Ko so se pevci razšli z odra, je bila na sporedu zadnja točka: Misterij „Brezmadežna“. — Božje oko je vladalo v oblakih nad vsemirjem. Angeli so pričeli peti hvalnico presveti Trojici. Trije nadangeli: Lucifer, Mihael in Gabrijel so angele vodili. Kmalu pa je Lucifer izrekel svojo misel: „Jaz sem prvi.“ Ponos je zrasel v ošabnost, prevzetnost, napuh, nič več ni hotel služiti Bogu, uprl se mu je. Uprl se mu je tedaj, ko mu je Bog razodel, da bo ustvaril človeka, ki bo imel telo in duha, ter Devico, ki bo mati božjemu Sinu. Bog je postavil angele na preizkušnjo, da bi se svobodno odločili zanj ali proti njemu. Del angelov se je pridružil Luciferju; upornike je Bog med njihovim rjoventjem pahnil v pekel. Voditelj zvestih angelov je postal nadangel Mihael.

Na božje povelje je šlo pet angelov z Gabrijelom gledat na zemljo, kaj delajo ljudje. Vračali so se razočarani. Ljudstvo ni več častilo pravega Boga, izbrali so si za bogove malike in jim služili ponekod celo z grehi. Samo nadangel Gabrijel je prišel z veseljem sporočilom. Na Judovskem so častili pravega Boga. Tam je tudi videl brezmadežno devico Marijo. Angeli so se začeli veseliti. Še večje pa je bilo veselje, ko je Bog povedal, da bo Marija mati božja. Določil je nadangela Gabrijela, da ji je nesel oznanilo.

Potem se je prikazala na odru Brezma-

da močnejši pritiska slabšega, bogat ubogega, gospodar hlapca, gospod služabnika.“

„Pa hodite okrog in drugam glejte, da tega ne boste videli, vi sami tega ne boste spremenili, kakor ena lastovka ne naredi pomladi.“

„Lahko je to reči, toda težko je imeti oči in ne videti, imeti ušesa in ne slišati, imeti jezik in ne govoriti tam, kjer je treba videti, slišati in govoriti. Vest mi tega ne dopusti, hočeš nočeš moram včasih proti toku plavati. Notranji glas mi v tem trenutku tako veleva.“

In nič niso opravili pri očetu niti njegovi najbližji in lastni ljudje, ki ga pa zaradi tega niso nehali ljubiti, pri tujih ljudeh pa je zavoljo svoje strogosti in brezobzirnosti postal zoprni in osovažen. S svojo odkritostjo in z različnostjo svojih nazorov jim je bil v nadlego, ni sodil več med nje, bil je človek z „drugega sveta“, zato so se ga začeli izogibati in otesati. To je pravzaprav v človeškem značaju, da ne rečem, da mu je prirojeno. Še vrane hočejo biti vse črne, belo obključajo ali pa jo izločijo iz svoje srede. Tako je tudi stari občini predsedal.

Toda Cimbura zavoljo tega ni postal črnogled, narobe, rad se je porazgovoril z ljudmi, zlasti s tujimi, od katerih je slišal mnogo novic, pridobil mnogokušenosti in poučenja. Radovedno in željno jih je poslušal in je prebiral njihove besede kakor pšeno in ločil resnico od laži. Šali se je zasmel, mladost zapomnil. Tak je bil Cimbura svoj živ dan in zato so popotni in prenočevalci vedno k njemu prihajali.

(Dalje prihodnjic)

dežna, vsa nežna, čista in lepa, odsev božje popolnosti. Veselje angelov je bilo nepopisno. Pa se je prikazal Lucifer. Rjoveč se je hotel zakaditi v Marijo, a ob njej je zgubil svojo moč. Marija je zapela hvalnico: „Moja duša poveljuje Gospoda...“

Zatem nas je misterij povedel iz daljne preteklosti v sedanost. Slišali smo lurske zvonove in lursko himno, ki jo prepevajo množice. Prestavljeni smo bili še v Fatimo, kjer ljudstvo vzklika Mariji. Pa tudi grozoto vojnih dni in revolucij smo doživeli ob strašnem hrupu, klicih na pomoč in bombardiranju. Vse te strahote je prepil glas k Mariji: „Marija, k tebi uboge reve mi zapuščeni vpijemo...“

Misterij je izzvenel v resnici, da je Marija zmagala kačo-upornega zmaja, da nam je dala Odršenika in da bo zmagovalka tudi v bodočnosti.

Ime „misterij“ že samo pove, da je igrokaz hotel pokazati verske skrivnosti. Res se je potrudil pisatelj msgr. Srečko Gregorc iz Gorice, da bi v njem predvsem ponazoril boj med dobrim in hudim, med lučjo in temo, ki se v človekovem življenju vedno znova poraja. Saj je vse moderno poganstvo v korenini isto kot Luciferjev napuh: „Ne bom služil.“

Zahteve, ki so bile stavljene igralcem in režiserju, so bile zelo velike. Samo res dobri ljudje, ki žive po zapovedih božjih, so mogli igrati vloge, ki so jim bile dane. Angeli so bile dekleta, največ nekdane gojenke šolskih sester v št. Rupertu pri Velikovcu. Sestre so jih za njih vloge že zdavnaj duhovno pripravile. Saj bi katoličani tudi res morali biti nekaki angeli, ki širijo slavo božjo in varujejo greha sebe in druge. Dekleta so bile tudi dobre pevke, prav iz srca so jim prihajale hvalnice. Bogu in Mariji. Posebno lepoto so dali misteriju tudi simbolični gibi in kretnje, ker je zaradi njih slika na odru ob vsakem prizoru dobila izraz razgibanosti in življenja. Skrbna, razločna je bila izgovarjava. Božji glas je mogočno donel po prostoru. Nadangeli so

s postavo in besedo prikazovali svoje poslanstvo. Marija je bila izraz nežnosti in lepote deklet Gospodove. Celoten vtis je bil veličasten.

To smo ugotovili gledalci. —

Ugotoviti pa nismo mogli, koliko žrtev je bilo zvezanih s prireditvijo. Kolikokrat so se morala dekleta peljati v Celovec in Velikovec! Našli smo med angeli naše znanke iz Roža; mati iz Podjune se je po pravici pohvalila: „Tudi naša je igrala.“ Resno in skrbno so se pripravljala dekleta, prisrčna hvala jim, zakaj pomagale so velikemu poslanstvu verske igre in to poslanstvo opravljajo še zdaj pri vseh, ki so prireditve videli. Koliko skrbi pa je šele imel režiser, č. g. Vinko Zaletel in vsi neimenovani pomočniki in pomočnice! Njemu in vsem, ki so pomagali in sodelovali ter pripomogli k izrednemu uspehu akademije, iskren „Bog povrni!“

Da je prireditev res uspela, priča to, da so jo morali še dvakrat ponoviti. Obakrat je bila dvorana do zadnjega prostora zasedena. Pri drugi sobotni prireditvi je možem spregovoril g. dr. Vinko Zwitter, ženam in materam pa gospa Marinka dr. Inzkova. Vodilna misel je bila: „Marijin narod smo bili in hočemo ostati! V Marijinem duhu hočemo prenavljati svet za Kristusa Kralja.“

Ob koncu moramo omeniti tudi naše reditelje, kar cela četa jih je bila. Skrbeli so za red v stolnici in pri prireditvi. Dajali so pojasnila in navodila in sploh radi ustregli vsakomur, ki se je nanje obrnil.

Naj geslo marijanskega kongresa: „V Marijinem duhu za Kristusa Kralja!“ v nas nikdar ne izzveni.

IZ TAJNIŠTVA NSKS

Tajnik Narodnega sveta koroških Slovencev, prof. dr. Valentin Inzko, je našim ljudem na razpolago vsak ponedeljek od 10. do 12. ure in vsak četrtek od 8. do 12. ure dopoldan v pisarni uredništva našega lista.

Dogovor o Trstu podpisan

Italijani so v Trstu navdušeni nad rešitvijo — Jugoslovani govorijo o „največjih žrtvah“

Poslanika Jugoslavije in Italije v Londonu sta v terek popoldne podpisala dogovor o delitvi svobodnega tržaškega ozemlja in izmenjalo odgovarjajoče listine.

Dogovor sta podpisala tudi ameriški poslanik v Avstriji, Thompson, in državni podtajnik v angleškem zunanjem ministertvu, Harrison, ki sta pri dogovorih sodelovala kot posredovalca.

Posamezne točke dogovora:

1. Cona A z izjemo ozkega pasu pri Lazzarettu pride pod Italijo; to cono so imeli do sedaj zasedeno zavezniki.
2. Cona B in pas ozemlja pri Lazzarettu pride pod Jugoslavijo; ta cona je bila do sedaj pod jugoslovansko upravo.
3. 3000 Italijanov, ki živijo na ozemlju Lazzaretta, se more preseliti na italijansko ozemlje in ima pravico do povračila škode za zapuščeno imetje. Nekaj jih je svoja bivališča že zapustilo.
4. Tržaško pristanišče postane mednarodno. Jugoslavija bo imela prost dostop.
5. Manjšinske pravice bodo zagotovljene Italijanom na jugoslovanskem in jugoslovansko italijanskem ozemlju.
6. Zavezniške čete, ki štejejo 7000 mož, se bodo v prihodnjih treh tednih umaknile.
7. Združene države in Velika Britanija izjavljata, da imata dogovor za dokončen.

Navdušenje v Trstu

Tržaško mesto je bilo vse v italijanskih zastavah in množice ljudstva so se zbrale na Piazza Unitá, kjer so čakale na objavo dogovora. Ko so objavili podpis dogovora, so pričeli zvoniti zvonovi in tuliti sirene tovarn in ladij v pristanišču. General Winter-ton, šef zavezniške vojaške uprave, je dejal, da bo nekaj časa trajala še nekakšna prehodna doba, da bodo mogle oditi zavezniške čete. Italijanski ministrski svet je imenoval Giovanniya Palamera za vladnega komisarja, da bo prevzel posle zavezniške uprave.

V Beogradu so tudi zadovoljni

Poluradna jugoslovanska poročevalska agencija „Jugopress“ je sporočila, da Jugos-

slavija pozdravlja dogovor o Trstu z zadovoljstvom, a brez navdušenja. To zadržanje sledi iz dejstva, da je Jugoslavija zaradi miru in zaradi zboljšanja odnošajev do sosedne Italije doprinesla „največje žrtve“.

Uradni „Tanjug“ pa je poročal, da je italijanska vlada povabila Jugoslavijo na razgovore, na katerih bi razpravljali o načinu uporabe tržaškega pristanišča za svetovno trgovino. Na ta način bi mogli zagotoviti uspeh gospodarskim težnjam jugoslovanskega zaledja mesta Trsta. Pričakujejo, da bodo k tem razgovorom povabljeni tudi Avstrija, Madžarska in Češkoslovaška.

Avstrijske izjave k tržaški rešitvi

Zunanji minister inž. Figl je izjavil: „Dogovor o Trstu bo v Avstriji gotovo izzval veliko zadovoljstvo. Avstrijsko gospodarstvo se za promet s tem pristaniščem posebno zanima in bo dokončna rešitev dovoljevala urediti odprta vprašanja s tem mestom. Vedno smo zagovarjali naše zanimanje za mirno ureditev tega spora, vendar v razgovore nismo hoteli poseči, ker živimo s prizadetima državama (Italijo in Jugoslavijo) v prijateljskih odnošajih, ki bi jih kakoršno koli naše stališče moglo motiti. Odkritosrečno pozdravljamo, da je zdaj najdena zadovoljiva rešitev za vse prizadete.“

Vicekancler dr. Schärff je dejal:

„Z avstrijskega stališča bi bila izvedba mirovne pogodbe z Italijo najboljša rešitev, ker bi ustvarila samostojno svobodno državo. Italija je med obema svetovnima vojnama, ko je Trst pripadal Italiji, upravljala mesto tako, da ni ostal za Avstrijo najugodnejše pristanišče, kot je bil prej. S prebivalstvom Trsta, ki se še danes s simpatijami spominja nekdanje pripadnosti k Avstriji, upa Avstrija, da Italija ne bo spet ponovila nekdanje napake in ne bo zamarjala Trsta kot pristanišča. Čeprav nas državnopolitično Trst ne zanima, ne smemo pozabiti, da bi avstrijski interesi za tržaško pristanišče mogli biti važni tudi za Trst sam.“

J. Š. Baar — Al. Nemec:

ZEMLJA IN LJUDJE

Roman

(87. nadaljevanje)

„Oj, ti lopov tak,“ se je do žaljivke razvnel Cimbura, „saj ne delamo za otroke, marveč zato, ker nas je Bog ustvaril za delo. Razdaj, če treba, kar prideláš, toda ne kradi Bogu časa; revež hoče kruha, kralj davka, zato ne lenuhari in se ne valjaj v brezdelju!“

Kakor ni prenesel lenarjenja, tako ni prenesel niti ošabnosti in hinavščine. Kjer koli ju je srečal, bodi pri kmetu ali gospodu, pri duhovniku ali uradniku, nobenemu ni prizanesel, ampak je postal trd kakor jeklo in udaril brez oklevanja naravnost po vsakem, ne da bi tehtal in izbiral besede.

Tako se je sčasoma zapletel v pravde in tožbe. Spet so Cimburo spoznali na okrajnem sodišču v Pisku. Sodnik ga je pri prvem zaslišanju opomnil, da mora na vsa vprašanja odgovorjati le „čisto in pravo resnico“.

„Naj sem, kakršen sem,“ mu je odgovoril stari, „z eno nogo že stojim v grobu, toda to lahko o sebi povem, da svoj živ dan nisem lagal.“ Sodnik se je začudil, pa se je o tem pri zaslišanju in tudi drugače prepračil.

„Toda, očka,“ so ga pregovarjali njegovi lastni otroci in ljubljena žena, „kaj se brigate za druge, pokarajte in okregajte nas, toda ne praskajte se tam, kjer vas ne srbi.“

„Ne morem, ne morem si kaj,“ se je opravičeval stari, „moram nastopiti, če vidim,

Junaška dela

IN KAKŠNA SO TVOJA?

Gotovo ste že slišali o junaških delih kralja Davida. Kot mlad fant je varoval očetu ovce. Če bi prišel lev ali medved ter odnesel ovco, bi on tekel za njim in mu jo iztrgal iz čeljusti. Ko se je pozneje boril s Filistejci, je premagal mnogoštevilno moštvo. „To je bil junak!“ bi marsikdo izmed vas rekli. Res junaška dela so to, ampak meni neko drugo njegovo dejanje veliko bolj ugaja. Poslušajte!

Bila je vojna. Davidova vojska je stala med Jeruzalemom in Betlehemom proti Filistejcem. Tedaj je bila velika suša. Posušili so se vsi potoki in usahnili vsi studenci. Kralj David, silno žejen, vzdihne: „O, ko bi mi kdo prinesel vode iz studenca, ki še izvira pri vratih v Betlehem.“

To so slišali trije Davidovi najhrabrejši junaki. Predrli so filistejski obroč in v neprestani življenjski nevarnosti sredi filistejske vojske zajeli vodo iz studenca. Kralj David, do smrti žejen, pa izlije vodo na zemljo kot žrtev Gospodu rekoč: „Gospod mi bodi milostljiv, da ne pijem te vode. Saj bi pil kri teh ljudi, ki so bili v smrtni nevarnosti za svoja življenja. Nočem piti!“

Vidiš, dragi prijatelj, draga prijateljica, to je meni najbolj všeč, kar je žrtvoval David. Kaj je žrtvoval? Samo požirek vode! Kaj je s tem izgubil? Enkratni časovni užitek! Kaj pa je pridobil? Veliko spoštovanje svojih vojakov, močnejšo voljo in milost božjo, ker je vodo izlil kot žrtev Bogu.

Torej tudi s požirkom vode moremo izvršiti junaško delo.

Stari grški Pitagorejci so se premagovali na poseben način. Mize so obložili z dobri mi jedili in se prav lačni vsedli zraven. Dolgo so opazovali okusna jedila in slednjič odšli, ne da bi se jih dotaknili.

„Kako so bili neumni!“ bo marsikdo rekel. Pa vendar, če malo pomislimo, se mora vzbuditi v nas spoštovanje do njih in priznanje, da so s takim premaganjem vršili junaška dela. Oni so bili sicer pogani, vendar so se dobro zavedali, kako važna in odločilna za človeško življenje je močna volja.

Vadi se tudi ti, v odgovedi in uvidel boš, koliko vrelcev radostnega veselja se bo odprlo v tvoji duši, ki bi ostali sicer skriti, kajti samo lopata odgovedi jih more odpreti. Ti vrelci bodo izviral v tvoji duši in te napajali z bistro vodo vselej, kadar boš premagal kakšno svojo željo, nagnjenje, kadar boš doprinesel žrtve, boš velikodušen do drugega itd.

KULTURNI RAZGLED PO SVETU

Kongres pisateljev v Sao Paulu. Meseca avgusta je bil v brazilskem mestu Sao Paulo mednarodni kongres pisateljev iz več držav. Med naslovi referentov je treba omeniti: Stari svet, kakor ga vidijo Američani; Problemi izmenjave mnenj; Problemi umetniške kritike; Sodobna književnost kot sredstvo človekovega izražanja in Novi svet, gledan iz Evrope.

Dvestoletnica besednjaka. Angleži slavijo letos dvestoletnico prvega velikega angleškega besednjaka, ki ga je sestavil dr. Samuel Johnson. Začel ga je sestavljati 38-leten l. 1747 in ga je nameraval delati tri leta. Sestavljal ga je tako, da je nabiral izreke in nato dejal definicije besedam, pri čemer se je včasih tudi hudo urezal. Kljub vsem težavam je Johnson besednjak dokončal l. 1754, torej ne v treh, temveč v sedmih letih. Izšel je eno leto na to v dveh velikih knjigah. Njegov veliki pomen je v tem, da je bil osnova vrsti poznejših angleških besednjakov.

Usoda korejskih umetnin. Vojska na Koreji že dolgo ne besni več, a šele zdaj prihajajo v Evropo glasovi o usodi korejskih umetnin med vojsko in po njej. V Evropi je sicer znan samo korejski porcelan, medtem ko ne vemo skoraj nič o drugih umetnostih. Vendar je Koreja zelo bogata na področjih kiparstva, slikarstva, kovinarstva in arhitekture. Nekatera dela so stara blizu dva tisoč let. Čeprav je bil v korejski umetnosti zelo močan kitajski vpliv, so domači umetniki vedno znali dati delom svojevrsten značaj. Precej umetnin je bilo med vojno uničenih, večina zasebnih umetnostnih zbirk pa je izginilo.

Sejem knjig v Frankfurtu. Vsakoletni sejem knjig je tudi letos organiziralo združenje nemških založnikov v Frankfurtu. Sejma, ki je bil konec meseca septembra, se je udeležilo poleg nemških založnikov še 495

STARŠEM V PREMISLEK :

Kaj se skriva za upornostjo v mladostnikih?

Večkrat slišimo tožiti starše: „Ne vem več, kako bi našega fanta držali na uzi. Ne poslušam nas... Z zaničljivostjo zavrača vse. Včasih niti ne odgovarja. Včasih zaloputne z vrati, ko odhaja. Pri 16 letih bi moral kazati vsaj malo več vzgoje. Ne vemo, kaj ga je prijelo. Prej vendar ni bil tak.“

Treba je takoj povedati, da se v mladostnikih pojavlja nagnjenje k upornosti, ko njihova naravna težnja, da bi bili neodvisni, naleti na nasprotovanje staršev. Z drugimi besedami: starši želijo, da bi njihovi otroci rastle in postajali neodvisni. Z druge strani pa niso vedno pripravljene, da bi z naklonjenostjo sprejemali njihove prve korake v neodvisnosti. Starši vse prepogosto pozabljajo, da s tem, ko ostajajo preveč nad otroci, jemljejo svojim otrokom možnost, da bi se naučili živeti sami. Ko se potem otroci upirajo, si starši belijo lase in obupujejo.

Vse do 15. leta je gori omenjeni fant povzročal staršem kaj malo skrbi. Potem pa se je obrnilo. Ob začetku 16. leta je mati že skoro obupavala nad njim. Ne razumem ga več, je tožila. Obnaša se kot bi bil prismuknjen in včasih se mi zdi, da me sovraži. Ne vem, kaj se je zgodilo z njim. In vendar bi mi, starši, napravili zanj vse. Damo mu vse, kar prosijo... Vedno mu skušamo pomagati. Gledamo na to, s kom se druži, s kom hodi. Prej mi je vedno vse povedal, sedaj pa, ko ga vprašam, kam gre, ne reče drugega kot: „Grcm.“ Če hočem zvedeti, koga je videl, kaj je doživel, odgovarja vedno enako: „Prijatelj... Kot po navadi.“ Mesece sem mu že prigravarjala, naj gre k zobozdravniku, a vsakokrat je le zmigal z rameni. Včeraj pa je prišel račun od zobozdravnika. Bil je pri njem, ne da bi kaj povedal. Zdaj hodi tudi z nekim dekletom, pa nam nič ne pove...“

To je brezdvoma znamenje upornosti. Vendar te besede nihče ne sliši rad in z njo si pri reševanju težave prav nič ne pomagamo. Skušajmo si razložiti njen pomen in vzroke tega stanja!

V prvem obdobju svojega življenja je bil fant popolnoma odvisen od svojih staršev. Nad njim je bila očetova avtoriteta in bolj kot na očeta je bil navezan na mater. Ko pa je raste, se je skušal izviti iz te prevelike otroške odvisnosti, najprej tedaj, ko je shodil. V začetku sta ga pri prvih korakih držala mati in oče za roke. Potem se je izvil njunim rokam in — shodil. To prvo znamenje neodvisnosti, ki se pokaže v otroku, je osrečilo starše, ki so morda že zaskrbljeno gledali v otroka, da bi prepozno ne začel hoditi. Oče in mati sta bila vesela ob njegovih prvih korakih, pa čeprav so bili še negotovi.

Z leti je iz otroka zraste fant, dobil postavilo in moč pravega moža in bi hotel, da bi ravnali z njim kot možem. Hotel bi sam opravljati svoje naloge, sam si izbirati svoje prijatelje, sam bediti nad svojimi koristmi, imeti lastne misli. In vendar, ko pride do tega, se starši, namesto da bi ga opogumljali, celo bojijo in bi ga ne hoteli pustiti k tem prvim samostojnim korakom. Bojijo se, da bi se zmotil. Ne zaupajo njegovemu čutu odgovornosti, njegovi razsodnosti. Starši se bojijo, da bi ponovil napake, ki jih je že napravil prej, a pri tem ne upoštevajo, da je sedaj zrejši. Včasih se celo zgrozijo ob misli, da njihov fant raste in da bi jih morda več ne potreboval. Pozabljajo, da samostojna prizadevanja, pa naj bodo še tako negotova, več koristijo fantu, kakor pa vse, kar bi lahko dosegel z njihovo pomočjo. Pozabljajo, da je umikanje odvisnosti in razvijanje samostojnosti normalen in naraven pojav, ki ga je treba samo vzpodbujati. Nasprotno pa ga skušajo zavreti in tako nehoti sami v njem podžigajo upornost. Da pa morajo starši svoje otroke pravilno vzgojiti in poučiti, da jim bodo otroci pokorni, je pa dolžnost in velika naloga staršev.

Upornosti mladostnikov bi ne smeli ne zanemariti ne smešiti, ne je imeti za osebno žalitev. In prav tako bi ne smeli jokati nad njo ali jo zavračati s strogostjo. Nasprotno: razumeti jo je treba in jo prav razlagati — kot dokaz nove razvojne stopnje v mladem človeku, njegove želje po rasti, po razvijanju lastne osebnosti, po samostojnosti. Z ozirom na to je važno, da vemo, kaj se skriva za tako upornostjo, kam meri. Zadržanje staršev do mladega človeka ima velik vpliv na njegov razvoj. Otroci in dečki zelo potrebujejo čustvenega odnosa in varstva svojih staršev, ki bi nikoli ne smeli skopariti ne z enim ne z drugim. Toda kakor otroci rastejo in se spreminjajo, se spreminja tudi poslanstvo staršev do njih. V določenem trenutku morajo ti zmanjšati svoje pokroviteljstvo nad njimi in dati otrokom vedno več možnosti, da nastopajo sami. Naloga staršev je v tem, da svoje otroke vzgoje v odrasle, ne pa v popolne in večne otroke.

Prav tako potrebno pa je tudi, da starši od časa do časa razmišljajo o vplivu, ki ga imajo njihova lastna čustva na njihov odnos do otrok, in da skušajo že odkriti, kaj se skriva za njihovimi lastnimi željami ali načrti, ki jih imajo z njimi. Starši se včasih pritožujejo, da jim otroci ne zaupajo tako kakor kdaj prej. Toda kolikokrat očetova ali materina zadrega ovira enega ali drugega, da bi spregovoril s svojim otrokom o zares važnih stvareh?

založb iz inozemstva. Zastopanih je bilo 12 držav, med njimi z največjim številom zastavljalcev še Anglija, Francija, Amerika, Švica, Nizozemska in Avstrija.

Kongres sovjetskih književnikov. Meseca novembra bo v Moskvi kongres Združenja sovjetskih književnikov, katerega se bo udeležilo, kot napovedujejo, najmanj tisoč književnikov iz vseh predelov Sovjetske zveze. Moskovska radijska postaja je poslala vsem književnikom sveta poziv, da kot gostje prisostvujejo kongresu.

Vsekakor pa drži: kot se je otrok naučil hoditi, ker so ga starši pustili, da se je sam spuščal, tako bo mladostnik postal zrel človek, samo če mu bo dano, da bo lahko sam stopal v življenje.

Vedeti pa je treba, da upornost mladostnika ni vedno posledica zaviranja s strani staršev. Mladi imajo manj zaupanja sami vase, kot bi se lahko zdelo na prvi pogled: njihovo izzivajoče vedenje sloni čisto na kaj negotovih nogah. Tudi če včasih vrečijo, da niso več otroci, se vendar bojijo samostojnosti. In lahko se zgodi, da bodo jutri prosili za pomoč, ki jo danes zavračajo. Temu pa se ni čuditi, če upoštevamo zmedenost, skozi katero gredo. Res, včasih se obnašajo kot otroci. Vedeti pa je treba tudi, da je pogosto upornost onih mladostnikov, ki se najteže ločijo od staršev, najsilovitejša. Koliko mučnejša jim je ločitev od staršev, toliko drzejše in silovitejše je njihovo vedenje.

Toliko o pomenu upornosti mladostnikov. Težje primere upornosti predstavljajo žalostni dogodki, do katerih pride, če starši pri vzgoji samo s svojo avtoriteto dosegajo oni ugled, ki mora biti sad le dolgotrajnih prisrčnih odnosov, in kadar starši sami postavijo vsak poskus svojih doraščajočih otrok, da bi se razvili v samostojnost. Starši se čisto poslužujejo tega prisilnega pritiska, ker se bojijo, da bi se otrokom samim kaj slabega ne zgodilo, in ker ne poznajo vzgojne vrednosti samostojnosti.

Če bi namreč mladostnik ne kazal želje „nastopati sam“, kaj bi ga čakalo v prihodnosti? Srečen torej dom, v katerem se prav cenita zrelost in samostojnost. Seveda gre tu za samostojnost in ne le za upornost, kajti prva je cilj in druga le zunanji pojav, ki vodi do cilja. Končno pa tudi ne smemo pozabiti, da bi se doraščajoče dekle ali fant, ki danes še z ljubeznijo sprejemata skrb staršev, jutri lahko prepuštila vplivu goljufivih besed demagogov in se tako sama odpovedala lastni neodvisnosti.

Ob tem je gotovo zanimivo pogledati, kako misli mladostnik, v katerem se iz teh ali onih razlogov ni razvilo ali je bilo zamorjeno nagnjenje do samostojnosti. On bo na primer o prijateljih ali znanih svojih let, ki se trudijo, da bi bili v šoli prvi, ali ki tekmujejo v športu, rekel, da so stremuški; svojemu učitelju ne bo nikoli pokazal kakšnega svojega posebnega nagnjenja ali posebnega veselja. Vedno se bo bal, da bi učitelj od njega morda preveč ne zahteval. Vsekakor pa so tudi take napake ozdravljive. Dober nasvet zdravnika ali vzgojitelja lahko staršem pomaga.

Življenjska pot, za katero se mladostnik odloči, je lahko manjšega pomena v primeru z dejstvom, da se zaveda, zakaj se odloča in da se končno sam odloča. Mladostniku je treba vodnika na tej poti, vendar je navadna izbira, za katero se je sam odločil pač boljša, kakor pa prevelika brezbriznost in končno odločitev, za katero je odgovorna prej njegova okolica. Tu lahko dostavimo, da mladostno zorenje raste z odgovornostjo. Večje kot so odgovornosti, ki jih zaupamo mladostniku, boljše se jih ta navadi prenašati. Težave in nevarnosti nastajajo le, kadar nalagamo mladem človeku preveč in prehitro na mlada ramena, ki jih morda še nismo dovolj pripravili, če se nepričakovano nanje zgrne preveč odgovornosti in če so bili predolgo brez njih. Vsekakor pa uporniško vedenje, ki ga vzbujajo zgoraj omenjeni vzroki, lahko omilimo, a nikdar ne tako, da vaje napenjamo, ampak da jih rahljamo in zraven pravilno poučujemo.

Če hočemo, da bodo mladostniki zrastle v zrele ljudi, žene in možje, da bodo neodvisni, samostojni, sami sebe svestni in da bodo hkrati znali spoštovati avtoriteto, pravice in potrebe drugih, jim je treba pogosto nuditi priložnost, da sami kaj tvegajo. Mladostniki zares čutijo potrebo, da vtisnejo lasten pomen, lasten značaj svoji mladi osebnosti, ki so jo starši dotlej tako z ljubeznijo gojili. Če se bodo čutili svobodni, bodo bolj spoštovali pravice in mišljenja drugih. Če bi jih hoteli starši še dalje za roko voditi skozi življenje, bi jih s tem oropali zmoglosti, da se nekoč sami postavijo na lastne noge in si priborijo življenjsko eksistenco ter ustvarijo lepo družinsko življenje.

Za mlade sadjarje:

Ali že veste, kje je domovina sadnega drevja?

Črešnja je baje doma v Mali Aziji, odkoder jo je presadil na evropska tla rimski bogataš, vojskovodja Lucij Licinij Lukul (114—157 po Kristusu). Iz Rima se je kmalu razširila po vsej Evropi in tudi uspevala.

Jablana je omenjena že v svetem pismu, v poročilu o prvih dveh ljudeh, o Adamu in Evi, in je torej najstarejše sadno drevo, kar jih poznamo. Jabolčnik je bil znan že pred 2000—3000 leti pri Hebrejcih, Grkih in Rimljanih.

Sliva je doma iz okolice Damaska. V Evropo so jo prinesli križarji (v 12. stol.).

Domovina vinske trte je Azija. Ze o Noetu pišejo, da je poznal to zlahtno rastlino. Presajena v Francijo iz Italije, je kmalu postala vir bogastva. Rimski cesar Tit Flavij Domicijan (51—96 po Kr.) je dal v rimski državi izrjaviti vse trte, ker je mislil, da naganja samo strast do pijače barbarske narode k vojnim pohodim in vpadom v njegovo državo. Šele njegov naslednik Probus jih je dal zopet nasaditi.

Fantje-begunci iščejo neveste

V begunskih časopisih smo imeli priliko že večkrat brati članke, ki s te ali z druge strani obravnavajo vprašanje poroke med begunci. To je zadeva, ki muči tega in onega fanta in tudi dekle. Posebno je to vprašanje težavno za fante. Ti se že vsa leta po vojni potepajo po raznih „hostelih“, skupnih prenočiščih, delavskih menzah in podobnem, da so velikokrat že do grla siti takega potepuškega življenja. Zato ni čuda, če jim vstane hrepenenje po družini in urejenem družinskem življenju. Nekateri izmed fantov so gospodarsko kar dobro stojajo, pa bi bili še bolj skrbni, če bi vedeli, da si bodo mogli ustvariti družino.

Toda pred njimi stoji težka izbira: Tujih deklet ne marajo, domačih ni ali jih ne poznajo. Tujih ne marajo iz različnih razlogov, nemalokrat zato, ker so močno razvajena, oni pa si žele ženo, ki bi bila tudi hišna gospodinja. Domačih deklet pa ni. Saj vemo, da so v begunstvo šli povečini le moški in zlasti mladi fantje. To so bili domobranci, četniki in drugi, ki jih je konec vojne zalotil v tujini in niso hoteli več domov pod komunizem. Nekateri so imeli že prej doma žene in so jih poklicali k sebi. Marsikomu se je tako posrečilo, da je v tujini znova postavil svoj dom in ognjišče. Vsi niso bili tako srečni. Zato je še vedno ta in oni vdovec ob živi ženi, ki ne more za njim v tujino, čeprav so zadnji čas tudi v tem oziru začeli postajati oblastniki v Sloveniji nekoliko bolj popustljivi in človeški. Drugi so poklicali svoje zaročenke, ki so prišle za njimi v taborišče ali v Ameriko. Tako so nekaj časa imeli po taboriščih veliko porok. Marsikdaj sta se fant in dekle srečala šele na poti begunstva in se vzela. Ali vendar je ostalo število samskih fantov še vedno občutno veliko. In vsi ti so sedaj skoro že prileteli fantje, ki gredo že proti štiridesetim. Zato še bolj občutijo težo samotarstva: želja po nevesti se jim zbuja še bolj živo.

O tem priča članek v „KT“ „Oženil bi se rad“... Takole piše tam:

„Ko sem oni dan srečal znanca, me je blagrovil, da se mi ni treba potikati po „hostelih“ in jesti po kantinah. Pa sem ga vprašal, zakaj se ne oženi. Pa je odvrnil, da noče tujke, Slovenk pa ni dobiti.“ Take so težave pred katerim stoji slovenski fantje v begunstvu. Ali jim res ni pomagati?

Člankar v „Klicu Triglava“ daje tale praktični nasvet. Ker ni slovenskih deklet v tujini (Angliji, Franciji, Belgiji), naj bi si taki fantje šli iskat domačih deklet na Koroško, Primorsko in Tržaško. Med počitnicami naj bi tja šli preživeti svoj delovni dopust na kmete. Navezalo bi se znanje in marsikdo bi tako prišel do žene po svojem srcu.

Če stvar premislimo, nasvet ni napačen. Očak Jakob je iz Obljubljene dežele odšel v hišo svojega očeta, da si je poiskal nevesto. Pri Labanu je delal sedem let, da si jo je prislužil. Zakaj bi naši fantje v Angliji, Franciji, Belgiji ne prišli pogledat v domače kraje tostran železne zaves, da bi si tukaj poiskali nevesto? Dekleta imamo, ki bi se poštenih domačih fantov ne branila. Imamo tudi nekoliko izkušenj o takih zadevah in lahko priznamo, da so se taki zakoni precej posrečili. Zato bi naše samske fante v tujini kar povabili, naj pridejo k nam na Goriško, Tržaško in na Koroško in si tu poiščejo nevest po svojem srcu in okusu. (Ponatis iz „Katoliškega glasu“).

Kako love na Japonskem cibe

Na Japonskem poznajo ribiči poleg običajnega lova z mrežami in trnki še drug način ribjega lova. V ta namen uporabljajo neko vrsto divje rase, imenovano kormoran. Ko se znoči, odveslajo ribiči s svojimi čolni, ki imajo na sprednjem delu železne košarice, v katerih stalno gori ogenj. Ta ogenj meče svetlobo daleč po morski gladini in privablja s tem ribe. V čolnih pa sedijo ribiči, ki imajo po 10 kormoranov privezanih na močne vrvice. Te ptice se hranijo le z mesom, tri dni pred lovom pa ne dobijo nobene hrane. Tik pred lovom jim pa nataknejo ribiči kovinaste obroče okrog vratu, da ne bi mogle požreti rib. Kakor hitro ujame kormoran ribo, potegne ribič vrvice k sebi, odvzame ptiču plen in ga znova spusti, dokler ni čoln poln in to je kaj kmalu, ker so kormorani izredno spretni ribiči.

Posojilo za gradnjo hiš

Poljedelski delavci naj vložijo prošnje za dodelitev posojila

Ameriška gospodarska misija v Avstriji je dala za gradnjo hiš na razpolago 95 milijonov šilingov. Od te vsote je 5 milijonov šilingov predvidenih za gradnje na poljedelskem področju. Po posebnih določilih more biti ta denar porabljen za gradnjo lastnih domov za poljedelske in gozdne delavce.

Podpora v obliki posojila znaša do 50% predloženih in potrjenih gradbenih stroškov. Posojilo ne sme preseči vsote 50.000 šilingov. Višina posojila je odmerjena po gospodarskih in socialnih potrebah ter po stanju prosilčeve družine. Tretjina posojila se ne obrestuje in postane po desetih letih doplačilo. Posebej je zahtevano, da ostane prosilec v naslednjih desetih letih zaposlen v poljedelstvu ali gozdarstvu in da svoje plačilne obveznosti točno in vestno izpolnjuje. Dve tretjini posojila se obrestujeta z 1% obrestmi. Odplačilo obrestovane posojila teče v enakih polletnih obrokih; posojila do 25.000 šilingov je treba odplačati v dvajsetih, posojila preko 25.000 pa v tridesetih letih.

Za dodelitev posojila morejo zaprositi poljedelski in gozdni delavci, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

1. Prosilec mora biti avstrijski državljan.
2. Prosilec mora biti poročen in še ne 50 let star.

V posameznih primerih morejo posojilo prejeti tudi samski prosilci. Izjemoma more imeti prosilec tudi že 60 let, če je vsaj en otrok poljedelski ali gozdni delavec in soprodaš zadolžnik.

3. V zadnjih desetih letih je moral biti prosilec šest let — ali zadnja tri leta nepretrgoma — zaposlen v poljedelstvu ali gozdarstvu in mora svojo zaposlitev dokazati s potrdili bolniške blagajne.

4. Biti mora v glavnem poklicu zaposlen

v kakem kmetijskem ali gozdarskem obratu in obvezno zavarovan pri Kmetijski bolniški blagajni za Koroško.

5. Z izpiskom iz zemljiške knjige mora dokazati, da je lastnik gradbenega zemljišča. Praviloma zemljišče ne sme presegati 1.000m². Posojilo za gradnjo lastnega doma na najeti zemlji ni mogoče.

6. Prosilec mora predložiti dokazila, da bo vsaj 15% gradbenih stroškov kril z lastnimi sredstvi (z denarjem in gradbenim materialom) in 35% z lastnim delom, s pomočjo delodajalca ali sorodnikov, s privatnim posojilom itd.

7. Končno se mora pismeno obvezati in podpisati zadolžnico. Če je prosilčeva žena solastnica zemljišča, mora soprodašati zadolžnico.

Pod posebnimi pogoji morejo dobiti posojilo tudi nastavljeni v poljedelstvu in gozdarstvu.

Velikost novega doma mora biti v skladu s potrebami prosilčeve družine. Stroški za gradnjo hleva za male živali in za gradnjo potrebnih gospodarskih prostorov se morejo v primerni višini vračunati v gradbeni proračun.

Kdor se za to posojilo zanima, naj se takoj javi pri Kmetijski zbornici za Koroško v Celovcu, Museumgasse 5./III. Prijaviti se je mogoče samo osebno in predložiti tele listine: izpisek iz zemljiške knjige, gradbeni načrt, proračun gradbenih stroškov, potrdila bolniške blagajne ali od občine potrjena dokazila o zaposlitvi zase in za vse delazmožne družinske člane ter osebno izkaznico.

Kmetijska zbornica je odprta za stranke vsak ponedeljek in vsak četrtek.

Prosilci naj si v svojo lastno korist čimprej preskrbijo potrebne listine in se prijavijo. Po 31. oktobru prijav za posojila ne bodo več sprejemali.

ZANIMIVOSTI

NOVE VRSTE KRIZANTEM

Na cvetlični razstavi v vrtnarski dvorani v Westminsteru v Londonu, ki jo je organiziralo Britansko društvo gojiteljev krizantem, vzbujajo največje zanimanje nove vrste zgodaj cvetočih krizantem. Odlikujejo se po velikih cvetovih, novih barvnih odtenkih in novih oblikah cvetnih listov. Kljub letošnjemu izredno slabemu vremenu so se nove vrste zgodnjih krizantem bogato razcvetele.

ŠTIRISTOLETNIKA TULIPANOV V AMERIKI

V Hoboken je prispela letošnja največja pošiljka tulipanov iz Holandske. Prihod te pošiljke je pozdravila letošnja „kraljica tulipanov“, pri čemur so proslavili tudi štiristoletnico prvih tulipanov v Ameriki.

POVEČAN AMERIŠKI IZVOZ POMARANČ ZARADI POZEBE V ŠPANIJI

Letošnji izvoz pomaranč iz Združenih držav je dosegel rekordno količino 823 milijonov funtov, lani 742 milijonov funtov. Evropsko povpraševanje po ameriškem sadju se je povečalo zaradi februarske pozebe v Španiji. Med ameriškim izvozom kiselkastega sadja so na prvem mestu pomaranče; kljub porastu pridelka agrumov na svetu se je ameriški izvoz tega sadja od leta 1950 dalje podvojil.

ZASČITA LADIJ PRED RADIO-AKTIVNOSTJO

S poskusi so dognali, da z neprestanim polivanjem zunanjih delov ladje z morsko vodo med časom radioaktivnih obžarevanj in v času po njih lahko preprečijo okužbo ladje; vse odprte ladje morajo biti pri tem seveda hermetično zaprte.

Pri poskubah na „Humberlandu“ so iz 50 odprtih na uro polili na krov in zunanje dele ladje 300 ton vode; umetno so napravili večjo ploho, kot je najhujši tropični naliv. Ugotovili so, da se atomski drobcini ne primejo površine, ki je pod curkom slane vode, tiste drobce pa, ki so se le prilepili, voda hitro odplavi. Vse britanske nove vojne ladje bodo zdaj opremljeni s primernimi napravami za „protiatomski dež“.

NOVA ODLIČNA VRSTA BRESKVE

Ameriške poskusne postaje so vzgojile novo krasno vrsto breskve, ki so jo imenovali „rdečo kroglo“ in ki ima sijajno zlato-

rdečo barvo, čvrsto meso in zelo dober okus. Sadike so že izročili nekaterim sadjarjem in računajo, da bodo drevesca nove breskve ameriški sadjarji lahko dobili že leta 1955, tri ali štiri leta kasneje bo pa že nova breskev na trgu. Verjetno bo pa potrebno še nekaj nadaljnjih let, prej ko bo nova breskev na razpolago tudi drugim narodom. Nova breskev je zlasti primerna za podnebja, ki so podobna podnebjem na ameriški pacifiški obali.

TURNEJA JUGOSLOVANSKE FOLKLORNE SKUPINE V ANGLIJI

Skupina 40 jugoslovanskih plesalcev narodnih plesov in pevcev, katere turneja po Angliji se je začela 30. septembra v Brightonu, ima velik uspeh.

Skupina ima svoj lasten orkester ter razpolaga z garderobo 200 narodnih noš, v katerih bodo prikazali svoje pestre in slikovite plese in peli svoje narodne pesmi. Skupina bo nastopila v vsakem od določenih mest enkrat, na svoji turneji bodo obiskali Bath, Bournemouth, Southampton, Cardiff, Swansea, Aberdare, Bristol, Leicester, Huddersfield, Leeds, Birmingham, Manchester, Newcastle, Dundee, Edinburgh, Glasgow, Aberdeen, Blackburn, Bradford, Harrogate, Derby, Sheffield in Nottingham. V Londonu so nastopili v slovitom Royal Albert Hallu 3. oktobra. Svojo turnejo bodo zaključili 23. oktobra v Nottinghamu.

TURIZEM PRISPEVA K ŠIRJENJU PRIJATELJSTVA NA SVETU

V Londonu se je pričelo deveto glavno zasedanje Mednarodne zveze potovalnih organizacij. Zasedanje je otvoril britanski trgovinski minister, ki je označil svobodo gibanja, ki je cilj vseh turističnih organizacij sveta, za tako zvano peto svobodo.

Kot je dejal minister, je cilj konference prijateljsko omogočiti ljudem potovanja tako po morju kot po kopnem brez vsakih ovir. Z veseljem je poudaril, da bodo razne delovne komisije konference lahko pripomogle k postopni ukinitvi številnih zaprek, ki še obstajajo pri potovanju, kot so n. pr. vizumi na potnih listih, valutarne omejitve in zamotane obmejne formalnosti.

Konference se udeležujeta kot opazovalca prvič tudi dva zastopnika uradne sovjetske potovalne organizacije „Intourist“, ki sta v spremstvu višjega uradnika sovjetskega veleposlaništva v Londonu.

Našim gospodinjam

Domač sadni kis

Naše gospodinje kupujejo po prodajalnah razen drugega blaga tudi mnogo kisa, ki ga rabijo v kuhinji skoro vsak dan. Namesto dobre in zdrave kisline, ki bi jo lahko naredile iz sadja, rabijo zdravju škodljivo esenco, ki jo morajo vrhu tega še drago plačevati.

Navadno mislijo, da je za kis najboljše tisto sadje, ki je najbolj kislo. Temu pa ni tako, ker kislino v kisu proizvajajo očetne glivice iz alkohola (vinskega cveta). Pravi vinski kis ni nič drugega kakor vino (bodi si iz grozdja ali sadja), v katerem se je pretvoril alkohol zaradi vpliva očetnih glivic, zračnega kisika in primerne toplote (25–30° C) v očetno kislino. Čim šibkejšje je vino (čim manj ima alkohola), tem rajši in hitreje se skisa.

Kis naredimo lahko iz vsakovrstnega sadja, najboljše je iz navadnih hrušk in jabolk, pa tudi lesnike in drobnice dajo dober izdelek. Istotako moremo uporabiti nezrelo sadje, ki ga včasih otrse vihar v veliki množini, povrh pa tudi vse malovredno sadje in razne zdrave sadne odpadke, ki se včasih v velikih množinah zavržejo. Prvi pogoj za dober uspeh je skrajna snažnost, torej: čisto sadje; snažno orodje in snažne posode.

Pri napravi je treba razločevati zlasti dve bistveni stvari, in sicer prireditev sadnega vina in kisanje.

Sadje moramo najprej na kateri koli način razdrobiti ali stolči; s pomočjo stiskalnice sok iztisnemo in denemo v primerno posodo (sodček, kadico itd.), da pokipi in da se naredi iz sladkega soka vinu podobna alkoholna tekočina. Na ta način prirejemo „vino“, ki ne sme imeti nič več sladkorja, postavimo na prav gorak kraj, n. pr. blizu peči ali ognjišča, kjer je prilično 25 do 30 stopinj C toplote, in mu prilijemo kakih 10% dobrega vinskega kisa (nikakor pa ne očetne esence). Posoda mora biti prav lahko pokrita, da ima zrak vedno pristop. Zaradi pridejanj glivic, gorkote in zraka se izpremeni sadno vino v kis, ali z drugimi besedami: zaradi visoke toplote in zraka se očetne glivice v tekočini hitro razmnože in izpremene alkohol v očetno kislino, t. j. vino se kisa. Sicer se tudi iz zraka zatrosijo očetne glivice v vino, a kisanje se vrši boljše in hitreje, ako pridenemo tekočini do-

brega vinskega kisa.

Tudi sadne tropine imajo v sebi še mnogo sladkorja in drugih tvarin in jih s pridom lahko uporabimo za sadni kis. Sveže sadne tropine, ki jih mislimo uporabiti za kis, najprej zdrobimo ali še enkrat premeljemo in v primerni kadi zalijemo z gorko vodo, tako da jih ravno pokriva; da se ne vzdigujejo, jih obtežimo s kamenjem, prav tako kakor kislo zelje. Voda izloči iz tropin sladkor, in več ali manj sladka tekočina začne kmalu kipeti kar na tropinah. Ko je kipeenje končano (čez par dni), tropine iztisnemo in tekočino denemo kisat, kakor je bilo zgoraj navedeno. V 6–8 tednih je kis gotov.

Na ta način dobimo kisa, ki je pa seveda zelo šibak. Zboljšamo ga lahko, ako na sto litrov kisa pridenemo dva do tri litre najboljšega špirta. Na isti način delamo tudi kis iz grozdnih tropin.

Ko je kis gotov, to je, ko so očetne glivice pretvorile ves alkohol v očetno kislino, ne sme nikakor dalje stati na istem gorkem kraju v odprti posodi, ker bi se sčasoma čisto pokvaril. Dovršen kis hranimo v hladni kleti v pripravnem sodčku, v steklenicah ali vrčih; posode s kisom morajo biti dobro zamašene.

Iz povedanega je lahko umljivo, da se da iz vsakega vina napraviti kis, in da slabo, neužitno vino mnogokrat še prav dobro uporabimo za napravo kisa.

V majhni meri naredimo kis kar naravnost iz sadja takole: V primerno lončeno posodo (lonec, vrč itd.) nabiramo razno sadje, ki ni za drugo rabo, pa tudi obrezke in olupke od jabolk in hrušk. To mešanico zalijemo z gorko vodo, tako da je pokrita z njo. Posodo zavežemo s platneno krpo in postavimo na gorak prostor v sobi, pri peči ali v kuhinji. — V starih hišah vidimo te posode še dandanes v zapečkih. — Sadje dodevamo v lonec pri vsaki priliki tako dolgo, da je poln; vselej moramo pa sproti zaliti z gorko vodo, da je popolnoma pokrito. Čez 5–6 tednov se je tekočina skisala in tedaj jo odlijemo, precedimo skozi platnen prt, in ko se očisti, spravimo v steklenice, ki jih dobro zamašimo. Še boljši izdelek dobimo, ako precej spočetka prilijemo v posodo s sadjem nekoliko dobrega, močnega vinskega kisa.

Kuhinja

Jabolčna pijača. Skuhaj 30 dkg sladkorja, politega s ¼ l vode, da je čist. Medtem umij kakih 10 jabolk in jih razreži na kolesčke, ne da bi jih olupila, stresi jih v prsteno skledo, vlij nanje vreli sladkor in čez nekaj časa še ¼ l vina, prideni košček cimeta in 2 klinčka, vendar jih pa kmalu zopet odstrani. Dobro pokrito naj stoji pol dneva ali čez noč. Potem odcedi, postavi sok na led in mu prilij še pol litra belega ali črnega vina, ga nalij v kozarce in postreži. Na ostala jabolka nalij malo vode, jih skuhaj, pretlači skozi sito ter oslajena porabi za čezano.

Jabolčna pogača. 10–12 olupljenih, nalistanih jabolk potresi s sladkorjem in cimetom. V 3 žlicah presnega masla sprži ¼ l drobtin. 5 dkg olupljenih mandeljnov zmelji in zmešaj s pečico rozin. Napravi testo kakor za angleško pogačo, razvaljaj ga za nožev rob debelo, prereži čez pol po širini, položi eno polovico na pločevino, potresi z

drobtinami, mandeljni in rozinami ter pokrij z jabolki. Zgornji nadev naj bodo drobtine. Pokrij z drugo polovico testa, pomaži z jajcem in speci. Pečeno razreži na rombe ter potresi s sladkorjem

Testo za angleško pogačo; Razreži med 21 dkg moko 14 dkg presnega masla, zdrobi z nožem maslo in moko, dodaj rumenjak, sok in lupino pol limone, 7 dkg sladkorja in nekaj zrn soli. Urno napravi testo.

Jabolčna poganica. Dobro vzhajano kvašeno testo razvaljaj za prst debelo, položi na namazano pločevino, potresi z jabolki, zrezanimi na listke; zmešaj ¼ l mleka, ¼ l smetane, pečico drobtin, 10 dkg sladkorja, malo cimeta in limonine lupine, polij s to zmesjo jabolka in postavi poganico na topel prostor, da vzhaja. Vzhajano speci v srednji vročini.

MALENKOSTI

Triletna Anica je morala čakati v pritličju na mamo, ki je hitela v svoje stanovanje v drugem nadstropju, ker je nekaj pozabila. Naenkrat začne mala deklica brez vzroka jokati na vse grlo.

„Anica,“ zakliče mama iz drugega nadstropja, takoj bodi tiho, sicer boš tepena, ko pridem doli.“

Anica pa začne še močneje jokati in utihne šele tedaj, ko jo vzame mati v naročje.

V tem je mati pozabila na obljubljeni kazni. Ali pa je otrok tudi pozabil na to malenkost? ...

NOVA TEHNIKA OMOGOČA UMETNO ŽIVINSKO PARJENJE NA VELIKE RAZDALJE

Zamrznjeno bikovo seme, ki so ga ohladili pri 78° C pod ničlo, nudi široke možnosti za izboljšanje živinskih čred po vsem svetu. Kmetje v severnem delu Minnesote so nedavno pri nadzorovanih poskusih oplodili krave mlekarice guernseyske pas-

Folti gre najrajši z mamo v trgovino, saj imajo tam toliko dobrih in lepih reči. Ko sta nekega dne zopet stala z mamo v trgovini in čakala, da bosta prišla na vrsto, so ga zrele, sladke češplje zvabile k sebi.

Folti jih vzame nekaj v svoje drobne ročice in že hoče prvo poskusiti. V tem ga zagleda mati. Hitro mu reče: „Takoj daj nazaj, to vendar ni tvoje!“ Trgovca pa smehljajoč pripomni: „Saj ni dosti, to malenkost naj kar ima!“

Za trgovca je bila to res malenkost, ali pa naj bo to malenkost za mater, ki hoče dobro vzgojiti svoje otroke?

me s semenom, ki ga je pripeljalo letalo iz neke kmetije v južni Kaliforniji. Zamrznjeno seme so prepeljali v ledu, ki ga je obdržal pri nizki temperaturi. Pri navadnem umetnem oplojevanju je treba uporabiti seme v dveh dneh, poskusi so pa pokazali, da je seme, ki ga hranijo pri nizki temperaturi, uporabljivo tudi še po dveh letih.

Moške obleke, eno in dvovrstne iz temnega volnena kasha, dolge hlače, vse podloženo. Naš jesenski šlager! 280.— 198.— iz modernega „Tennis“ blaga 360.— iz karirastega fresca 470.— iz modernega gabardina 495.— iz kamgarna „ribje oči“ 532.— iz Ia gabardina 679.— iz Ia temnega kamgarna 780.— iz finega modnega kamgarna 812.— iz „Millepoint“ kamgarna 865.— iz najboljšega čistovolnen. kamgarna pastelnih barv 990.— iz special. fresca ali kamgarna 1084.— in bogata izbira modnih predmetov.

ŠTAJERSKE OBLEKE:

iz sivoga lodna z Lampas hlačami 398.— 280.— iz Ia corda, Ia izvedba 780.— 518.— iz najfinejšega corda z najboljšo podlogo 1100.— 915.—

KOROSKE OBLEKE:

iz čistovolnena lodna z Lampas hlačami 599.— 432.— iz Ia kamgarna 780.— iz najboljš. corda, Ia izv. 1120.— 998.—

SAKOJI: naš šlager: iz dobrega, trpež. blaga, ves podl. 199.— 149.— iz Homespune 290.— 250.— 210.—

iz novega modnega čistovolnena blaga 399.—, 370.—, 350.— iz Harris-Tweeda 472.— iz žameta, zeleni, rjavi, sivi 450.— Lovski sako iz zelo dobrega lodna 443.—, 299.— Lumberjack, žamet z usnjem 286.—

MOŠKE HLAČE:

iz trpežnega blaga 75.— iz Ia sukanca 76.— iz lodna 83.— iz gabardina 120.— iz modnega gabardina 149.— iz dvojnega corda 159.— iz žameta 214.— iz Ia gabardina 210.— iz Ia corda 320.— iz Perlon corda 449.—

SMUČARSKÉ HLAČE:

iz močnega lodna 129.— iz Walliser-lodna 154.— iz dvojnega corda 190.— iz Ia gabardina 240.— iz Atlas-corda znamke „Firn“ 325.— iz corda znamke „Fis“ ali „Gargellen“ 380.— iz specialnega corda „Zürs“, večno trajne 450.—

OBLAČILA ZA MLADENICE:

Različne modne obleke 280.—, 198.—

Stajerske obleke Ia loden 325.— Koroške narodne 398.— Hubertusi za 14—18-letne 299.— Športni plašči s pasom 350.— Smučar. hlače, vel. 34-42 loden 112.— Walliser-loden 120.— Dvojni cord 165.—

OBLAČILA ZA DEČKE:

Obleke iz trpežnega blaga vel. 3 165.— in 10.— doplač. Stajerske iz lodna velikost 3 205.— in 10.— doplač. „Teufelhaut“ hlače velikost 3 45.— in 4.— doplač.

Iz blaga, dolge ali kniker, velikost 3 50.— in 4.— doplač. Iz žameta, dolge, vel. 3 98.— in 5.— doplač. Smučarske iz lodna, vel. 3 62.— in 4.— doplač.

iz Walliser-lodna, vel. 3 75.— in 4.— doplač. iz Ia dvojnega corda, vel. 3 128.— in 10.— doplač.

Iz žameta, dolge, vel. 3 98.— in 5.— doplač. Smučarske iz lodna, vel. 3 62.— in 4.— doplač.

iz Walliser-lodna, vel. 3 75.— in 4.— doplač. iz Ia dvojnega corda, vel. 3 128.— in 10.— doplač.

Iz žameta, dolge, vel. 3 98.— in 5.— doplač. Smučarske iz lodna, vel. 3 62.— in 4.— doplač.

iz Walliser-lodna, vel. 3 75.— in 4.— doplač. iz Ia dvojnega corda, vel. 3 128.— in 10.— doplač.

Iz žameta, dolge, vel. 3 98.— in 5.— doplač. Smučarske iz lodna, vel. 3 62.— in 4.— doplač.

iz Walliser-lodna, vel. 3 75.— in 4.— doplač. iz Ia dvojnega corda, vel. 3 128.— in 10.— doplač.

Iz žameta, dolge, vel. 3 98.— in 5.— doplač. Smučarske iz lodna, vel. 3 62.— in 4.— doplač.

iz finega kamgarna 824.— iz najboljšega kamgarna, eno- ali dvovrstne 994.— iz special. kamgarna, enovrst. 1160.—

DAMSKÉ OBLEKE:

Naš šlager! — Iz dobre, tople flanele z dvema žepoma 76.— iz karirast. volina, z 2. žepoma 107.— iz enobarvnega voleta, z 2. žep. 115.— iz volnena blaga 3/4 rokavi 132.— ... in mnogo novih modelnih oblek za razvajan okus!

ZENSKA KRILA:

iz športnega homespuna 49.— iz Esterhazy trpežnega 66.— iz modernega gabardina 98.— iz jersey, plisirana 99.—, 80.—

KULI-JOPICE:

iz diagonalnega flavaša 99.— iz „Waffel“ velourja 290.—, 198.— Bluze (z dolgimi rokavi): iz velour-flanele, enobarv. 49.—, 90.— iz športne flanele, karo 54.— iz Ia popelina, enobarv. in črtaste 99.— ... in apartne modne bluze v ljubkih izvedbah.

JUTRANJE HALJE:

iz vzorčaste flanele 99.— iz vzorčastega barhenta 110.— iz močne dvojne flanele 148.— iz pisanega svil. barh. 182.— iz svilenega „velina“ 268.—

SMUČARSKÉ HLAČE:

iz dobrega lodna 129.—. Iz „Walliser lodna 154.—. Iz dvojnega corda 190.—. Iz Ia gabardina 240.—. Iz Atlas-corda „Firn“ 325.—. Iz corda „Fis“ ali „Gargellen“ 380.—. Iz special. corda „Zürs“ 450.—.

OBLAČILA ZA DEKLICE:

Vzorčaste barlent obleke dolžina 60 42.— in 4.— doplač. Volnene obleke, ljubke barve dolž. 60 58.— in 3.— doplač. Športna krila, homespuna, dolž. 45 40.— in 4 doplač.

Kuli-jopice pletene, rdeče, plave od 58.— Za smučarske hlače iste cene kot za dečke.

VOLNA ZA PLETENJE:

Domače znamke vseh barv in vrst. Stalno tudi uvožena inozemska kakovostna volna. Zamenjamo domačo grobo volno za oblačila po najvišjih cenah! ... in največja izbira perila, nogavic, blaga, pletenin in vsega za dom!

Take cene privabijo kupce!

Največja modna-trgovska hiša na Koroškem

Dietmar Warmuth & Co., Beljak-Villach

Hauptplatz 22

Vse šolske potrebščine

samo pri „PAPIERKONIG“

ANTON NOVAK

Celovec, Feldmarschal-Konrad Platz 22
VELIKA IZBIRA!

Strokovni nasveti in najboljša postrežba pri nakupu blaga za pregrinjala, prešitih odev (kovtrov), žimnic (modrocev), preprog in tekačev v vaši strokovni trgovini za dom

LODRON

BELJAK — VILLACH, LEDERERGASSE

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

Nedelja, 10. oktobra: 07.00—07.05 Duhovni nagovor. — 07.05—08.00 Domovina, ti si kakor zdravje ...

Aber Herz host lei ans (Slovensko-nemška oddaja)

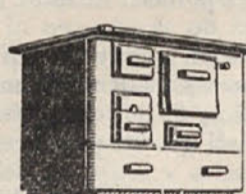
Ponedeljek, 11. oktobra: 13.55—14.05 Poročila, objave. — 14.05—14.25 Za našo vas. — 18.45—19.00 Slovenske narodne pojé Mirko Kernjak. — Torek, 12. oktobra: 13.55—14.05 Poročila, objave. — 14.05—14.15 Zdravniški vedež: Holsterin in naša prehrana. — 14.15—14.25 Kulturne vesti. — Sreda, 13. oktobra: 13.55—14.05 Poročila, objave. — 14.05—14.25 „Jesen se men'tud' lušno zdi, če pesem zadoni“ (pester spored slovenskih pesmi) — 18.45—19.00 Za ženo in družino. — Četrtek, 14. oktobra: 13.55—14.05 Poročila, objave. — 14.05—14.25 W. Weaver: „Ljudje, energija in hrana“. — Petek, 15. oktobra: 13.55 do 14.05 Poročila, objave. — 14.05—14.25 Za naše male poslušalce. — 18.45—19.00 „Pa jo je plesat gnov, čeprav ni plesat znov...“

POHIŠTVO

RUDOLF IN SIEGFRIED SLAMA

CELOVEC-KLAGENFURT, St. Veiter Str. 15
Telefon 22-58

V največji izbiri spalnice, kuhinje, posamezno pohištvo, fotelji, stoli in kavč. — Ugodne plačilne olajšave po dogovoru. Sprejemamo tudi „Haushalts- in Eisenbahner kreditscheine“ — Obiščite naše razstavne prostore na St. Veiter Strasse 15 in Sponheimerstrasse

Kolesa, motorji, različni štedilniki, lastna delavnica za stroje, delo solidno in poceni v značni celovski mehanični delavnici

Zanesljivi odjemalci dobijo tudi na obroke.

Johann Novak

MEHANIČAR IN KLJUČAVNICAR
KLAGENFURT, Feldmarschal-Konrad-Pl. 1

RADIOHAUS KERN

CELOVEC — KLAGENFURT, BURGGASSE 4. TELEFON 24-01

Radijski aparati, zvočne plošče — šivalni stroji, pralni stroji, hladilniki, električni aparati.

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT STADTTHEATER

Od 8. do 11. 10.: „Puccini“
Od 12. do 14. 10.: „Angst vor dem Mörder“ (ni za mladino).

PRECHTL

Od 8. do 14. 10.: „Das Kreuz am Jägersteig“

Usnjeno oblačilo samo pri proizvajalcu Wernisch Friedrich, Beljak, Italiener Strasse 22. Kvaliteta odloča!

Zamenjava volne. Oprano grobo volno zamenjamo za fino volno, barhent, flanel, loden, perilo itd.

Gregor Sattler & Co.

Celovec, Heuplatz 7

Košare za krompir, predpražnike, obešalnike, leseno in pleteno robo vseh vrst dobite najceneje v strokovni trgovini

KORENJAK, Celovec

Benediktiner Platz

Nakup krtač, čopičev, metla samo pri izdelovalcu

GABRIEL MALLE

Klagenfurt, Karfreistrasse 18
ustanov. 1896. — Vse potrebščine za gospodinjstvo

Na obroke URE IN OKRAS popravila poceni pri

KARL FRIEDRICH

Klagenfurt, Lidmannskygasse 3 (Marktplatz)

Ein Schluck - man weiß: aus Simde

†
Sporočamo vsem sorodnikom, znanec in prijateljem, da je 30. septembra ob 6.30 umrl gospod inženir

Josip Klinar

v 78. letu starosti. Pokojni je bil rojen na Savi-Jesenice. Pokopali smo ga 2. oktobra v Riedu.

Pokojnega priporočamo v blag spomin in molitev.

SLOVENC V RIEDU

Šivalne stroje Kolesa GRUNDNER

Celovec, Wienerg. 10

Plašči iz balonske svile, dežni in za motoriste najceneje v strokovni trgovini V. TARMAN, Celovec-Klagenfurt, Völkermarkter Strasse Nr. 16.

Novi Hornyphon „Rex“, iznenadenje dunajskega sejma, OTTO GAGGL Beljak — Villach

NAPRODAJ

Štedilniki s centralno kurjavo (gretje sobe iz štedilnika), štedilniki s kotli na pritisk, štedilniki z bakrenimi kotli, domače krušne peči, dvonadstropne s prekajevalnico s kurjavo na les ali električno, Sepp Krobath, gradnja peči in štedilnikov, St. Vid na Glini - St. Veit a. d. Glan, obisk in ponudba brezplačno.

Damska frizerka Matilda Zotter, Celovec, Salmstrasse 3.

Neprekosljivi Hoover-pralni stroji, kuhinjski stroji, sesalci prahu za tebe, za mene, za vsel pri

HAAS & CO.

CELOVEC, Bahnhofstr. 3

Modroce, tapcirano pohištvo, dobro in poceni samo pri proizvajalcu Johann Ortner, Beljak, Widmangasse 31 ter Ringmauergasse Nr. 11.

Flanelske rjuhe 48.—, damske garniture tople 16.—, haderce, krasne 10.—, moške srajce 38.— STOFFSCHWEMME, Klagenfurt, Marktplatz.

LLOYD

PADEC CEN!

nemško malo vozilo, najcenejše, najboljše kvalitete, z najštedljivejšo potrošnjo

Lloyd-Personenwagen . 31.500.—, sedaj 26.800.—
Lloyd-Stationswagen . 31.500.—, sedaj 28.500.—
Lloyd LT 500, 6 sedežni 42.000.—, sedaj 35.000.—

Naplačilo za premično streho 1400.—

AUTOHAUS RIVA

CELOVEC-KLAGENFURT, Rosentaler Str. 17, telefon 31-91

Prodajalnica Bergler- in Krobath-Putz mlatilnic kakor tudi nemških Holder-Diesel traktorjev

Pojasnila in ogled vsak čas

H. WERNIG KMETIJSKI STROJI

CELOVEC, Paulitschgasse 13, Telefon 35-02

WIENER PELZWERKSTÄTTE

J. Vesely

Celovec-Klagenfurt
Obstplatz 2-I.

Kupuj pri proizvajalcu, kjer dobiš dobro blago poceni.

Vse hiti v trgovsko hišo KOROŠKA Umschaden Celovec-Klagenfurt am Fleischmarkt

ker tako poceni prodaja in ker ima največjo izbiro ženskih in moških plaščev, oblek, kostumov, kril in hlač. Najmodernejšo blago za plašče, obleke in kostume. Velikanska izbira barhenta, flanele itd. . .